

ՀԻՆՏ 4

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 13, 1919

Նո. 37

ՄԻՒՆՏԵՐԻԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ
Ամերիգա վե էրմենիսթան
վաիզլերին Մասուլարը

ՍՕՆՈՒՆԸ ՏԻՇԻՆ
ԻՆԹԻԳԱՄԸՄԸ
ՀԱՎԱՅԱ ԶԻՅԱՐԵԹԻՄ
ՄԱՐԱՇՏԱՆ ՄԵՐԹՈՒՊ
ՄՈՒՀԱՐՐԵՐԱԹ

Weekly Periodical

"CILICIA"

Published by

HAIG PUBLISHING CO., 138 E. 26th St., New York

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա
ԻԼՄԻ, ԱՆԼԱԳԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

CILICIA
A Scientific, Moral and Political
WEEKLY PERIODICAL
Published by
HAIG PUBLISHING COMPANY

Ծանոթություններ
ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Editorial Staff:
S. B. JACOBIAN
H. ADADOURIAN

Business Manager:
L. B. JACOBIAN

ԱՊՕՆԷ ՊԵՏԵԼԻ

YEARLY SUBSCRIPTION

Սենյակի \$3.00

Domestic \$3.00

Ալթը ալթը \$1.75

Foreign \$3.50

Entered as second-class matter November 13, 1916, at the post office at New York, N. Y., under the act of March 3, 1879.

Vol. IV.

SEPTEMBER 13, 1919

No. 37

ԻՆԹԱՐ Ը ՄԱՆՍՈՒՆ

1. «Կիլիկիա»նըն սենյակի փեշին \$3.00, վե ալթը ալթը \$1.75 օլտուղը Հալտե, Ապոնե պետեյի Money order եա check թարր-
գիլե իրաալ օլունմալը. check իշին 5 սենթ Փաղյա կեօնտերիլեհք.

2. «Կիլիկիա»նըն սենյակի Յունվարտան Յունվարա տրը: Եա-
յտ պիրի մեճպուրի օլարադ 6 ալթը սըփարը հտեյսե, Յունվար-
տան վե եախօտ Յունլիստեն պաշլամալը տրը: Արաաա սըփարը հ-
տեյլե, Յունվարտան եա Յունլիստեն սըփարը կիլիկիաեհք կեչե-
վադթ իշին տախի թեհտիլե հթմեյի տիրլե:— Պու կիպի ապօս-
լեհք կեչմիլ նունեթօլարտան վար իսե կեօնտերիլ ը.

3. Ատրեյլերինի թեպտիլ էտեյլե անիտե պիր դարա իլե հսքը
վե եեյի ատրեյլերինի (ինկիլդե եաղարադ) պիլե պիլաիրմեյլերի
արդու օլունուր:

4. Էտրեյ թեպտիլաթրնտա, վե շախի չեքլերտե 5 սենի
կեօնտերիլմե կերեք իտիլինե տաիր միլքերրերեն էտիլն իխթա
րաթը պաղըլար կեօրմեմիլլե կեօրիլնիլօր: Լութֆեն պու իու
սուլարա տիղգաթ օլունսուն: Ապոնեյլե պու կիպի ուֆադ սալը
լաճադ չեյլերտե հիմեթլի պուլունարադ պիլի խալի Փաղյա մեա-
րիֆտեն գուրթարմըլ օլաճաղլար:

Պիլիկիա մուխապերաթ աթիտեֆի ստրիսե կեօնտերիլմեյի

HAIG PUBLISHING COMPANY
138 EAST 26TH STREET NEW YORK, N. Y.

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽԱՍՏԱՆ

ԱՄԷՐԻԳԱ ՎԷ ԷՐՄԵՆԻՍԹԱՆ

Էրմենիսթան մէսէլէսինի մէրազլէ կէօզտէն կէշիւրէն Ամէրիգալըլար՝ էնվալը թարիգլէրտէ պէյան ը Էֆեհար էտէյօրլար:

Պազըլար մէսուլիյէթտէն էլլէրինի եայգամազ իւզրէ, օ մէսէլէ տօղրուտան էվրօփայա ախտ պիր մէսէլէ օլուպ պիգիմ Հոստոտըմըդտան խարիճտէ տիր տէյօրլար: Տիկէրլէր՝ օ մէսէլէ դանն օլունտուղը գատար սատէ օլմայըպ, պիր տէֆա անա գարըշաճազ օլուրսազ, արթըզ եագալը գուրթարամազը տէյու տիւշիւնիւյօրլար:

Մէվիներ իզ քի նիշէլէր մէսէլէսի տաշա տէրին պիր պասարա թէշարրի էտիպ, շու սըրատա էրմենիսթանա փօլիթիգի եարտըմ եէթիշտիրմէլի իզ տէյու պէյան ը Էֆեհար էտէյօրլար: The New Republic դազէթասընըն Սեպտ. 10 թարիխի նուսիէսինտէ պու նէվ պիր պէնտ ի մախսուս նէշը էտիլմիշ իտի:

Մուշարրի ի պէնտ չէօյլէ սէօյլէյօր. «Էվրօփա մէսէլէլէրինին սաջի Հէր պիրինտէ տտէնլէր իբի թարաֆը տիւշիւնէպիլիւրլէր: Մէսէլա Սար Վատիսի, եախօտ Ֆիուս չէՀրի, վէ եախօտ Բուսիա մէսէլէսինին լէյՀինտէ եապլէնլինտէ Էֆեհար թաշընըլպիլիւր, Փազաթ էրմենիսթան մէսէլէսինին իբի թարաֆը եօզ տըր: Պէշ սէնէտէն պէրու օլ մէսէլէթէթտէ իճրա էտիլէն մէզալիմին եէքեանէ իխթարը պու տըք քի, Թիւրքիւն Հայվանի րէթիմի արթըզ խի թամա կէթիլիլմէլի տիր»:

Բէիս Ուիլըն պու կիւնլէրտէ չէՀր պէ չէՀր կէզէրէք Փարիզ մուշաէտէսի վէ Լիկ ալ Նէյշընլ լէՀինտէ Էֆեհար ը ամմէյի թէնվիւր իշիւն նութըլար իրատ էտէյօր: Օլ նութըլարըն պիրինտէ՝ էրմենիսթանըն Հալ ը Հազըրընը դիքը իլէ չէօյլէ սէօյլէմիշ տիր. «Շու աշըզ պիր սիւալ տըր քի, պիզ պուրատա օթուրուպ միւպաշա սէ էտէր իբէն աճէպա էրմենի միլլէթի քիւլլիլէն մաշվ էտիլմէլէճէք մի: Սէօզլէր սէօզլէր

իւզէրինէ երզըլտըղընը, վէ միւպաշա միւպաշաէյի թագիպ էյլէտիլինի տիւշիւնիւր իսէմ, պունլար խիթամա կէլմէտիքճէ օլ սէֆիլ տիյարըն պաշընտան էքսիք օլմայաճազ աֆէթ լէրի խաթըրմա կէթիլէրէք, ատէմլէր նա՞սըլ քէնտի Փարզլարըն տույմազլար տէյու շաշըպ գալըյօրուս...

«Փարիզտէն պիլլէմճէ կէթիլտիլիմ օլ մուազգամ թաշրիւրաթըն ճէլիլ նօզթալարընտան պիրի շու տըր քի Հէր պապէտ էշալիյէ Հիւրրիշէթ թէշաՀուտ էտիլմիշ տիր. լաքին մէսէլէ պուրատա խիթամա կէլմէլիպ, Լիկ ալ Նէյշընը մուշաէտէսինտէ շու տա միւնտէրճ տիր քի, իթթիշատա ազա օլան Հէր Հանկը պիր մէմլէքէթ՝ իշպու Հիւրիյէթ աշքեամընա պիր եէրտէրիայէթ օլունմատըղընը կէօլիւրսէ, տէրՀալ մէյտանա կիլիպ, դատար ը ալլէմ մուվաճէՀէսինտէ՝ մուշաքէմէյէ չէքէպիլլէճէք տիր...»

Բէիս էֆէնտի պու քէլպմարը իլէ նէ տէմէք իսթտիլինի պիզ էրմենիլէր դօլայճա անլայօրուզ: Լիկ ալ Նէյշընը պիզ կիպի ուֆազ վէ մազտուր միլլէթլէլին Հուզուզընը դատարլարա գարշը մուշաֆազա էտէճէք էն միւէսսիր պիր թէրթիպ օլուպ, անըն թէէխիւրիւ պիգիմ իշիւն մէմաթ, վէ պէօյիւք միլլէթլէր իշիւն տախի ազիմ թէշիլէք տիր: Սէնէյթտէ Փարիզ Մուշաէտէսի մէսէլէսինին չալգանըպ տուրմասը տօլայըտան էրմենիսթան իշիւն պու գատար ազիմ պիր թէէսիրի Հաիզ օլտուղը Հալտէ, պազը սէնաթօրլարըն պու խուսուսու Հիսապա ալմամալարը ախլազի պիր նօզթա տըր:

Մէնտէյթ մէսէլէսի շիմտիքի Հալտէ մէշքիւք տիր: Ամէրիգա էրմենիսթան մէնտէյթիլի տէր իւՀտէ էթմէսի լէՀինտէ վէ ալէնլինտէ պուրՀանլար կէթիլիլիւր: Լաքին Ամէրիգա Հազըրտա շու պիր գաշ չէյլէրի էտէպիլիւր վէ էթմէյէ պօրճու տըր: Պիրինճի Մուշաէտէյի գապուլ վէ Լիկ ալ Նէյշընը թաստըզ էթմէք: Պունուլէ էրմենիսթան կիպի նիշէ մէմլէքէթլէրին տախի մաթլուպաթը եօլունա կիրէճէք վէ Լիկ ալ Նէյշընը՝ քէզա միլլէթլէրին սաՀիպ վէ

Համիսի Հալինտէ իշինէ պաշլալաճադ տըր:

Իքինճի, Ամէրիգա քէնտի ախլազի թէէսի-
րինի գուլլանարադ էրմէնիսթանը միւլթէլա
օլտուղը շու ազիմ թէՀլիքէտէն սիւանէթ էթ-
միշ օլուր: Մաէլ մէմնունիյէ խապէրլէր ալը-
յօրուղ քի, Բէիս Ուիլսըն վէ խարիճիյէ նէ-
զարէթի՝ Փարիզաէ Ամէրիգալը մուրախխաալա-
րա իճապ էտէն թէպլիղաթը կէօնտէրիյօրլար:
Պուշլարա միւնղամմ օլմադ իւզրէ Ամէրիգա
Գօնկրէսինտէն պիր դարարնամէ տախի սուտուր
էտէրէք էվրօփալա թէպլիղ էտիւէ, էրմէնի-
լէրին մուհաֆազասընա փէք պէօլիւք պիր մէ-
տար օլաճադ տըր:

Տօղրուսու, ըիլիֆ գօմիթէսինին, նիշէ րէս
մի մէմուր վէ Հէյէթլէրին, վէ Ամէրիգա դաղէ-
թալարընտան էքսէրինին կէօսթէրաիքլէրի թէ-
վէճճիւհ վէ դալրէթի ֆէվլէ էլ ատէ մէտհ ու սէ-
նալա շալան տըր: Պու պապտէ Ազգ. Պատուի-
րակութիւն, վէ Ազգ. Միութիւն վէ սաիր միւ-
լի Հէյէթլէրիմիդ տախի ճան Հապլի իլէ շալըշ-
մագտա իտիքլէրինի կէօրիւյօրուղ:

Ամէրիգատան իւշիւնճիւ պիր մաթլուպը-
մըզ տա շու տըր քի, էյէր մէնտէյթի ալամադ-
սա, պարի պիղէ իզրազ թարիգիլէ նագտէն
եարտըմ էյլէսին: Թիւրք մալիյէճէ օլ գատար
չիւրիւմիւշ, վէ ասքէրի գուլթէթէ օլ գատար
եօրուլմուշ տըր քի, Հալաստանը մուհաֆազա
իշին 70—80 պին նէֆէրլի պիր օրտուլա գար-
շը գօմասը քէնտի իշին փէք միւշքիլ պիր մէ-
սէլէ տիր: ԲուսաՀալ էրմէնիլէրինին Բուս օր-
տուսուլտան տէօնմէ գաթէն պու գատար աս-
քէրլէրի վար տէնիլիօր: ԹրքաՀալ վէ Արտա-
սաՀմանտան 20—30 պին ասքէր գօլալճա պու-
լունարադ, 100 պին նէֆէրտէն իպարէթ պիր
էրմէնի օրտուսը թէշքիլի միւմքին տիր:

Ամէրիգա պուշլարըն լէվազիմաթ վէ սիւա
Հը իշին պիր գաշ եիւզ միլեօն տօլար իզրազ
էտէպլիլրսէ, էրմէնիսթանըն մուհաֆազա վէ
խէլասը պաշա վարմըշ օլուր: էրմէնի օրտուսը-
նըն իշի թէտաֆիի օլաճաղընտան փէք աշուրը
մէսարիֆէ իՀթիյաճ հօզ տըր: Շիմտիլիք 5—6
ալ հախօտ պիր սէնէ մէմլէքէթ Թիւրք վէ
Քիւրտ, վէ Թաթարլարըն թէսալլութընտան
սիյանէթ էտիլպիլիլրսէ, օլ վաղթա տէք Լիկ
ալ Նէյլընդ մէսէլէսի պիլթէր, Թիւրք իլէ մու-
ահէտէ օլաճադ իսէ, օ խուսուս խիթամա կէլ-
միշ օլուր:

էրմէնիսթան իշին էվրօփատան վէ Ամէրի-

գատար կէօնիւլլիւ էճնէպիլէր Հաթթա գապիթ-
լէր պուլունապիլիլր՝ էյէր մէսարիֆաթը թէէ-
մին օլուրսա, իմտի միլլէթէ Հալըշալըմ քի Ա-
մէրիգատան պիր գաշ եիւզ միլեօն տօլար էօ-
տիւնճ ալարադ, մէմլէքէթի մուհաֆազա էտէ-
լիմ: Մէսէլա եիւզ միլեօն տօլար ասքէրի մու-
լիմ: Հաֆազալա, եիւզ միլեօն տօլար սիւրկիւնլէրին
խատէսի վէ մէմլէքէթին ինշասընա, վէ եիւզ միլ
եօն տօլար տախի սէնաթ վէ մէքթէպլէրէ թախ-
սիսէտիլէրէք, իՀէալ ը միլք ու միլլէթէ ճէՀա
օլունսա, Հէման պիր գաշ սէնէ իշինտէ միլ-
լէթիմիդ ալաղը իւզէրինտէ տուրմագա միւզ-
թէտիր օլուր:

ՎԱԽԶԼԵՐԻՆ ՄԱՍԵԼԱՐԸ

Շու սօն 4—5 սէնէ դարֆընտա Ամէրիգա-
տա ինկիլդէ լիսանտա նէշը օլունան Հէր մէզ-
Հէպի Հաֆթալըզ դաղէթա վէ սալքի Հէր եէվ-
մի ճէրիտէ Հէր շէյին Փահիշ Փիլթէթինտէն պահս
էտէր իքն, վաիլլէրին ալտըզլարը մաաշա-
ըն ճիւլի մըզտարընը տա զիքր էթմէլի ունութ
մամըշ տըրլար: ՃիՀան մուհարէպէսինին պի-
տալթիինտէն էվվէլ եէվմիլէ իքի տալէր ալան
իշճիլէր՝ մուհարէպէ սէնէլէրինտէ 40, 60, 80
վէ Հաթթա 100 տալէր Հաֆթալըզ իւճրէթ ալ-
տըզլարը օլմուշ տըր: Շիմտի պիլէ եէվմիլէ
իւճրէթլէրի 6, 8, եա 10 տալէր օլան իշճիլէ-
րին սալըսը ազ տէյիլ տիր:

Իշճիլէրին կիւնլիւքճիւլէրին եա Հաֆթա-
լըզըլարըն, իւճրէթլէրի պէօյլէ եիւճէլմիշ ի-
տիլի Հալտէ, վաիլլէրէ վէրիլէն մաաշարըն
փէք չօզ սըրալարտա Հիշ արթըրըմմըշ, պա-
զը սըրալարտա տա արթըրըմմըշ իսէ փէք ազ
արթըրըմմըշ օլմասը տիւշիւնկիւ սահիպլէրինին
քէլամ վէ գալթմիլէրինէ հազաճադ եա սէօյլէ-
յէճէք պիր խալի սէրմալէ վէրմիշ տիր: Շու-
րասը մալիւմ պիր քէյֆիյէթ տիր քի, պու կիւն
Մ. Մ. Ամէրիգատա սէնէվի իքի, իւշ եա պէշ
պին (վէ պիր գաշ տանէ տէ օն իքի պին) տա-
լէր սէնէվի մաաշ ալան վաիլլէր վար իսէ տէ,
վասաթ Հիսապ իւզրէ պու կիւն վաիլլէրին մա-
աշը սէնէտէ 750 տալէրտէն աշաղը տըր: Պիլ
չօզ սըրալարտա պու մաաշա եա պիր էվ եա տա
պիր էվ քիրասը իլալէ օլունույօր: Շինէ տէ
պու մըզտարտա օլան պիր մաաշըն նէ տէրէ-
ճէ զալը ի քեաֆի իտիլինի անլամագ կիւճ պիլ
շէյ տէյիլ տիր: Արթըզ Հէր շէյին պու գատար

պահալը օլտուղը չու վազթլարտա պու ճիւղի մաաշ իլէ պիր աիլէ (զարը, զօճա վէ 3—4 չօճուգ) կէչինտիրմէք նէ տէրէճէ կիւճ օլաճաղընը սէն սուհուլէթլէ հիսապ էտէպիլիրսին: Ճապրիգա իշճիլէրի, նաճարլար, շմէնտըֆէր ամէլէլէրի, սօգազ սիւփիւրիւճիլէրի, էափըճըլար, Հաթթա թէաթըճըլար եէտ ի վաՀիտ (Սքրայֆ) էտիպ, գիյատէ իւճըէթ թալէպ էտէպիլիրլէր վէ չօգ տէֆա տա իսթէտիլէրի իւճըէթի սալթի զօր իլէ ալապիլիրլէր: Վէ լաքին մաաշլարընըն արթըրընմանը իշիւն վաիգլէրին եէտ ի վաՀիտ էթտիլէրինի քիճ իշիթմիշ: Պիր վաիգ կիւրուՀինին էֆրատը պէօլլէսի պիր շէշի քէնտի նամուլարընա եէտիրի՞րլէ՞ր մի:

Պու Հալ ի փիւրմէլալըն նէթիճէսի մալիւմ: Վաիգ քէնտի մէմուրիյէթինտէ լազըմ կէլէն քի թապլարտան չօղընը սաթուճ ալմագտան վազ կէշմէլի: (Գիթապլար պիր վաիգին ալէթլէրի տիրլէր: Վէ լաքին գիւլիւրտիլը սէպէպինտէն օ ալէթլէրին չօղընտան մաՀրուճ գալմալը:) Չօճուգլարընա վէ գարըսընա վաիգ էվլատընա վէ երէցկինէ եագըշըր էլպիսէյի կիյինտիրմէճէլի: Էվլինտէ պիր խըրտէթճի գըզա Հաֆթալըգ վէր մէյէ գուտրէթի օլմատըրընտան, երէցկինի էվին իշլէրինի կէօրմէք իշիւն տիտին թըրման գալըշըպ սըՀՀէթինի գարարտիտէ էթմէլի, վէ իալըրիաՀ պիր մագսէտ իշիւն քիլիսէսինտէ եա պաշգա պիր մաՀալտէ պիր Հանգանալուճիւն աշըլըրընտա քէնտիսի եա Հիշ պիր շէյ վէրմէճէյէ եա տա քիլիսէսինին իշճի թագըրընտան օլան պիրինին վէրտիյինտէն չօգ ազ վէրմէյէ մէճպուր օլմալը վէ տօսթլարընըն եանընտա խէճիլ տիւշմէլի: Իշթէ սալըշտըրտըրըմ պու Հալլէր սէպէպինտէն տիր քի, պիր թագըմ քարոշիշլէր (Հալ վէ Եանքի) 15 եա 20 սէնէ պէօլլէսի կիւճլիւլէրլէ ուղարշտըգտան վէ անլէրէ գարը մէրտանէ կէօքս կէրտիլէտէն սօնկրա, թագաթլարը քէսիլիպ վաիգլիլէտէն էլ չէքմէյէ վէ աշխարհական պիր իշիլլէ (սիկուրթա աճէնթ լիլի եա տա պիր մաղաղա իշճիլլի) մէշղուլ օլապ էօլլէլիլէ թէալիւլէրինի չըգարմաղա լալըշըլար:

Պալատէ գիլըր էթտիլիմ գուսուրըն իսլաշընա — վաիգլէրէ միգտար ը քեաֆի, ալը պաշընտա, տիսընթ պիր մաաշ վէրիլմէսինէ — պիր չօգ Ամէրիգալըլար չալըշըլար: Աճէպ պէօլլէսի մուՀիմ պիր իսլահաթըն հուսուլէ

կէլմէսի իշիւն Հալ միլլէթիմիլ տէ (ալէլիտուսուս անըն Բողոքական գըսմը) էլինտէն կէլնի էթմէյէ չալըշաճա՞գ մը:

ՍՕՆՈՒՆԸ ՏԻՒՇԻՒՆ

Եունանիսթանըն գատիմ «Եէտի Ալիմլէրի» Հագգընտա Հէր քէս իշիթմիշ օլմալը: Անլէրին իսմլէրի, Եունանիսթանըն Հանկի սէմթլէրինտէ եաշամըշ իտիլէրի վէ անլէրին իճրաաթը սալթ մէքթալիլէրէ մալիւմ օլուպ, ումուճ էՀալի անլէրին սալթ ալիմ իտիլէրինտէն զայրի պիր շէյ պիլմէշ: Պու ալիմլէրտէն Հէր պիր տէ պիր չօգ գար պը մէսէլլէր թէլիֆ էյլէմիշ իսէլէր տէ, անլէրտէ Հէր պիրինին պիր թէք մանատար սէօղիւ եա տէշիշի շէօՀրէթ քէսպ էթմիշ տիր: Պու Հիքմէթամիլ սէօղլէրտէն Հէր պիրի Եունանիսթանըն գատիմ Տէլֆօս շէՀրինին էն պէօլիւք մապէտինին տէրունինտէ տիւվարլար իւզէրինտէ Հէքք օլունմուշ տըր, վէ օ սէօղլէր թա պու կիւնէտէք տիւնեանըն մէշՀուր քիթապէթինճէ մարուֆ սէօղլէր արասընտա գաշտ օլունմուշ տըրլար:

Օլ Եէտի սէօղլէրտէն էն մարուֆը «Գէնտիւնի թանը», «Ղիսթիէ սէաուսուճ» վէ «Սօնընը տիւշիւն» սէօղլէրի տիրլէր:

Իշպու պէնտ իլէ Սօնընը տիւշիւն» քէլամը Հագգընտա չու աթիտէքի միւլահագաթը գարիւնա թագտիմ էտէրիլ: Վագթ պէ վազթ կիլիկիաաա ուզուճ եա գըսապ պիր վազ նէշըր էտէրէք գարիուընըրտան պագըլարընըն էֆքեաընա մուվաֆըգ Հարաքէթ էտէմէմիշ իսէք տէ, շիմտիյէտէք փէք ազ վազ նէշըր էյլէմիշիլ — նէշըր էթմիշ վէ էյլէմէքտէ իտիլիմիլ ալապի պէնտլէր տէ վազտան չօգ կէրի գալմազ իտիլէրինի պիլիլիլ: Իշպու սաթըրլար օլ նէվէ ալիտ պիր պէնտ տէրճ էտէրլէր:

Իլֆ Եէրտէ, միւսրիֆիլք վէ իգօնօմիա պապընտա պաշընա կէլէճէք Հալին սօնընը տիւշիւն: Եու սօն 5—10 սէնէլլէր Ամէրիգա իշճիլլէրի վէ սէրմայէտարանը իշիւն փարա վէ լիւրա սէնէլլէրի օլմուշ տըր: Հաֆթատա 15 տալէրի կիւճ պէլա էլինէ կէշիլէն պիր իշճի, 30—40—50—60 տալէր Հաֆթալըգ ալտըրը օլմուշ տըր, վէ Հալա օլուշօր: Պիր չօգ թիւճճարան իսէ սաթտըգլարը մալարըն ֆիյէթլէրինի իքի իւշ գաթլամըշ իտիլէրինտէն միլեօնատէր օլմուշ

տըրլար: Իշպու ալանտան, թալանտան, թալ-
թալանտան վէ գաւիգաւորճըլըդտան Հայլարըմըդ
տա ազ չօգ Հիսսէմէնտ օլմուշ տըրլար: Փարա-
նըն պու պօլլուղը պիր չօգ մէնաֆիի նէթիճէ-
լէնտիրմիշ իքէն, պիր չօգ մազարրաթ տա Հու-
սուլէ կէթիրմիշ տիր: Անլէրտէն պիրի միւսրիֆ
լիք, խարապէթիլիք, լիւզիւմսըզ վէ ֆիւզիւ-
լի եհրտէ պօլ պօլ փարա սարֆ եա թէլէֆ էթ-
մէքլիք տիր: Ամէրիգալըլար պու Հալէ «Իիգի
գամ, իիգի կօ» տէրլէր, «Գօլայ կէլմիշ, գօլայ
կիտէր:» Ծարգըլար տա մնա «Սէլ կիպի կէլ-
միշ, եէլ կիպի կիտէր» տէրլէր: Պիզ ազլ Ը սէ-
լիմ սահիպի իսէք, սէլ կիպի կէլէն գըյմէթլի
փարալարըմըդ եէլ կիպի էլտէն գաչըրմամալը-
լըզ: Պու պօլլուղուն պիր տարլըզը, պու չօգ-
լուղըն պիր եօզլուղը տա վար: Զէնկիւնլիլին
էնկիլիլիլ, եօզլուղըն էնիշի տէ վար: Ազ ազէ
գարա կիւն իշիւն լազըմ: Պու կիւն պէշ տալէր
գազանըզ պէշիւնի տէ սարֆ էտէր իսէն, կիւն
կէլէպիլիլի քի, վաթանա պիր մէքթուպ կէօն-
սէրմէք իշիւն փօսթայա վէրէճէյին պէշ սէն-
թի պուլլամազսըն: Պէշ սէնթ չօգ պիր շէյ տէ-
յիլ ամմա, պէշ սէնթին եօզլուղը տա եօզլուզ:
Տէվէնին Հէր պիրի պիր փուլա պիլէ սաթըլա-
մազ օլսա, պիր փուլուն օլմազսա տէվէյի էլ-
տէ էտէմէզսին: Իմտի պօլ պօլ փարա գազանը-
յօր, եա զանի զանի իւճրէթ ալըյօր իսէն, ի-
տարէճիլիլի էլտէն պրազմա: Ագիլանէ տալ-
րան: Փարա գազանմազ ուսթալըզ իսէ, անը
ադիլանէ — գամըն սէնս իլէ — սարֆ էթմէք
իքի գաթ ուսթալըզ տըր: Իգօնօմիսսըզլըղըն
սօնընը տիւշիւն: Իշիւն սօնընը տիւշիւնմէյէնլէր
տիր քի, գօյու պուլլութլար էթրաֆլարընը սար
տըղընտա տօսթ վէ խըսըլարընըն իանէսինէ
միւլթամ օլուպ, էօլտիւքլէրինտէ ալէրլէրին
սատագասըյլէ տէֆն էտիրմիշ տիրլէր:

Իֆիհնի, վազթընը թէլէֆ էթմէք եա ան-
տէն Հէր ճիւլէթլէ իսթիֆատէ էթմէքճիւլէթին-
տէ սօնընը տիւշիւն: Յապրիգա իշիւլիլի եա
մաղազա գլըրֆըղը իլէ թէսլիւլէրինի չըգա-
րանլար իլէրինի պիթիրիպ էվլէրինէ տէօն-
տիւքլէրինտէ ուճուճէն վազթլարընը թէլէֆ էթ
մէք թէլլիքէսինտէ պուլլունըլօրլար: Ագչամ
թամաընտան սօնկրա րահաթլանմազ սաաթ-
լարընը իսգամպիլ վէ թավլի կիպի լիւզուսըզ
էյլէնճէլէրէ վազթլարընը կէշիրմէք վէ շու
մէտէնիլէթ ալէմինին պինատիր ֆուրսաթարը-
նը էլտէն գաչըրմազ թէճրիւպէսինտէ պուլլու-

նըյօրլար: Պէօյլէլէր խաթալարընը սօնկրատան
կէօրիւյօրլար իսէ տէ, իշ իշտէն կէշմիշ, գուշ
գաֆէստէն ուշմուշ օլույօր: Գըյմէթլի ալթուն
սաաթլարընը թէլէֆ էթտիքտէն սօնկրա սօն
փէշիմանլըզ ազէն էթմէք: Վազթ միւսրիֆլիլի-
նին, խարապէթիլիլին սօնընը տիւշիւն:

Իւշիւննիւ, միւտայիմ պաշգալարա ֆէնա-
լըզ տիւշիւնմէքլիք իլէ անլէրին խայրընը արա-
մազ մէպտէսինտէ մէպլէքինին սօնընը տիւշիւն:
Պազը քիմսէլէր տաիմա պաշգալարըն խայրը-
նը տիւշիւնտիւքլէրի կիպի, ալէրլէրտէ միւ-
տայիմ րէֆիլէրլինին «աչագլարընը ալմազ»,
անլէրի թէօքէգիթմէք, անլէրի խարապ էթմէք
փէշիմտէ օլուլար: Բէֆիգի իշիւն չուգուր է-
շէն օլ չուգուրա քէնտիսի տիւշէպիլիլի խտիլի-
նի, վէ պաշգալարը խարապ էթմէյէ չալըշան
սօն սօնու քէնտի քէնտինի խարապ էտէր իտի-
յինի տիւշիւն:

Տէօրտիւննիւ, շէվէթ էսիրլիլի վէ ախլազ
փաքլիլի մէսէլէսինտէ թութմուշ իտիլին եօ-
լուն սօնընը տիւշիւն: Էսարէթին նէվլէրի չօգ,
վէ օլ նէվլէրին Հէր պիրի տէ խօշլանմատըղը-
մըզ պիր շէյ տիր: Վէ լաքին էսպրէթին էն ֆէ-
նասը, էն տէշէլէթլիսի, էն մուլիլիպի շէվէթ
էսարէթի տիր: Անըն էսիրի պիր տիլիմ էքմէյէ
միւլթամ օլմասը, վիւճիւտիւնիւն մէքրուշ իլ-
լէթլէրէ եուվա Հալինտէ խըտմէթ էթմէսի, սազ
լամ ազալարընըն սազաթլանմասը, տիւշլէրինին
շիւրիւմէսի, նէֆէսինին թէաֆֆիւնիւ, կէօզլէ-
րինին քէօրլէնմէսի եա զաիֆլէնմէսի, էվլի ի-
սէ վէ չօնուզլարը վար իսէ գէվճէ վէ էվլատը-
նըն իլլէթլէնմէլէրի վէ պիր չօգ մարազլարլա
իշքէնճէլէնմէլէրի — իշթէ Հէֆ պուլլար շէշ-
վէթ էսիրիլին էր եա կէճ միւպլէլա օլաճա-
ղը աշվալ Ը փիւրմէլալտան տըրլար:

Իշպու «էսիրլէր» քէնտի պէտ վէ մէնֆուր
մուամէլլէրլինի թէպրիլէ էթմէյէ չըգըշտըզ-
լարընը պիլիլիլ: «Էլ իլէ տիւլիւն պալրամ»,
«Պիր եհրէ կիթտին, Հէր քէս քէօր, սէն տէ կէօ
գիւնիւ գըրփա կէօր», «Էվլի պատի իզ տուլինկ
իթ» — «Հէր քէս տէ պէօլլէ էտէյօր»: Ա՛,
Հէր քէս քէնտինի եարտան աշաղը աթըպ գաթլ
ի նէֆս էտէյօր իսէ, սէն տէ՞ մի էտէճէքսին:
Շէվէթ եօլունտա եիւրիւմէք սանա շիրին կէ-
լիր: Վէ լաքին անըն սօնընը տիւշիւն: Տադի-
գէլէր, սաաթլար, կիւնլէր վէ Հաֆթալար քէյ-
ֆի իշիւն, սէնէլէրճէ գըյմէթլի էօմրիւնիւն խա

րապ օլուպ իշքէնճէլէնճէսի գապիլ իտիյինի տիւլին:

Սօն եհրտէ, տիյանէթ վէ տինճէ պիգայտ-
լըգ խուսուսընտա թուլթաղըն մէպտէլէրին սօ-
նընը տիւլին: «Տին նէ՞ տիր, իման նէ՞ տիր,
ախրէթ նէ՞ տիր, Ալլահ նէ՞ տիր: Ա՛, պուն-
լար գասաֆանտան, գօճա գարը մասալարըն-
տան, քէչէ քիթապընտա եազըլմըչ մալղաթա վէ
սաֆասթալարտան իպարէթ շէյլէր տիր» տէչիպ
կէօնլինիւ էյլէմէ: «Տին պէշլիք, իման ալթը-
լըգ, տիպսիղ անպար, տիպսիղ կիւլէք, տօլ-
տուր տօլտուր էօլչ» տէյէրէք քէնտի քէնտինի
ալտաթմա: Տինսիզլիյին սօնընը տիւլին: Տին
եանըն էն պէօյիւք սասատէթինի կէօնէնէնլէր տի
նի իմանը գալտըրըպ սուլա աթանլար վէ տին
պապընտա քէչէնին տէօրթ ուճընը սուլա վէ-
րէնլէր տէչիւ, իլլա կէօրիւնճէչէն Չաթա կէօ-
րիւնիւր կիպի իման էտէնլէր տիր: Իմանսըզլըգ
տինսիզլիք եա տինճէ պիգայտլըգ Հիշ պիր քիմ-
սէյի իֆլահ էթմէմիշ, Հաթթա օն պինլէրճէ քիմ
սէլէրին խարապընը միւճիպ օլմուշ իքէն, աթա-
լարընըն տինինի, միլլէթինին իմանընը վէ միլ-
եօնլարճա Հաւատագեալարըն տիրի իթիգա-
տընը էլտէն պրազմա: Տինճէ պիգայտլըգըն
սօնընը տիւլին:

(ՎԵՐ.) ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԻՆԹԻԳԱՄԸՄԸ

2.

ՆԱՍԸՐԸՎ ԿԵ ՆԵ՞ ԶԷՄԱՆ

Հըրս ի ինթիգամա ինանմատըղմըղըն սէ-
պէպլէրինի զիքը էյլէմիշ իտիք: Վէ խաթրտա
տըր քի պիղ ինթիգամը Հազգը եհրինէ կէթիւ-
մէք մանասընտա ալտըգ, վէ էն եիւքսէք ինթի-
գամտա տիւլմէնին խալըր տա միւլթէմէլ իտի-
լինի իմա էյլէտիք: Պու վազիյէթ Բրիսթիան
րուհընա մուվաֆըգ վէ սաղլամ սիյասէթէ միւ-
թապըգ տըր տէյու ինանըրըգ: Պու քէրրէ թաՀթ
ը նազարա ալտըղմըգ սիւալլարըն նազիք վէ
կիւճ օլտուգլարընը պիլիւրիմ: Հէր շէյի Հէմ
սէօլլէչէմէմ, վէ սէօլլէնիլէն Հէր շէյին պազը
ղուլաղլարա խօշ կէլէճէյինէ շիւպէն էտէրիմ:
Ճազաթ Հալ ու քէյֆիյէթին միւսաատէ էթտիյի
նիսպէթտէ չօղլարա մալիւմ, վէ չօղ քէրրէ թէ-

քէրրիւր օլունմուշ պազը շէյլէրի զիքը էտէ-
լիմ:

Մէյտանտա պիր զօրպաղըն էլի իլէ տէօ-
լիւմիւշ, եարալանմըչ վէ թապ ու թազաթտան
տիւլմիւշ պիր ատէմ Փարզ էտէլիմ: Պէօյլէ պի-
րի քէնտինի թէփէլէմիշ օլան զօրպազա գարըչ
տիւշ գըճըրտատըպ եուճրուգ սալլասա, վէ մէյ-
տան օղուսա, Փաղլա պիր տարպէ տաՀա եէյէ-
րէք եհրէ սէրիլիւր, վէ պիր տաՀա գալգամազ:
Պիղ միլլէթճէ պու եհրտէ եաթան ատէմէ միւ-
չապիւշ իղ: Զօրպազ թիւրք կէօղիւմիւղի աշ-
տըրմամըչ, գըփրանտըղմըգտա թէփէմիղէ
վուրմուշ սէնտէլէթմիշ, վէ պու քէրրէ տէ եիւ-
րէյիմիղէ միւլլիք պիր տարպէ էնտիրիպ պիղի
ճանսըղ եհրէ սէրմիշ տիր: Պու Հալտէ օլտուգ-
ճա նասը՞ Հազգըմըղը եհրինէ կէթիւրէպիլիւր
իղ: Աթիտէքի նազլիյէթ ինթիգամըղըն թար-
ղը վէ վազթը Հազգընտա պիր թասալվուր վէ-
րէպիլիւր: Պիր շէհրէ circus կէլմիշ իտի: Սըր
քըսըն փէՀլիվանը իլէ չըպլաղ աթ իւզէրինտէ
օյնաչան տիւլպէր պիր գըզ էՀալլինին տիգզաթը-
նը ճէլպ էտէյօր իտի: Սէյիրճիլէր արասընտա
սիւքիւթճէ՝ ինճէ տալան, վէ իրի եարը պիր
կէնճ օթուրույօր իտի: Հէր քէսին տիգզաթը
պիւքտիյինի գըրար, սըգտըղընը էգէր վէ վուր-
տուղընը էօլտիւրիւր օլան փէՀլիվանա ճէլպ օ-
լունմուշ իքէն, մէղքիւր կէնճին Փիքըրի վէ գալ-
պի գըզա մալիլ օլտուր: Օ կիւն իշինի կիւճիւնի
պրազըպ շէհրտէն շէհրէ սըրքըսը թազիպ էյ-
լէմէչէ պաշլատը: Սըրքըսըն քեաՀեաւընա չօղ
րիճա վէ մինէթ էյլէտի քի քէնտինէ պիր իշ
վէրսին, լաքին Հիճվ վէ իղթիւզա իլէ ըէտտ
օլունտու: ՓէՀլիվան անըն սիւրթիւնտիւլիւնի
կէօրէրէք պիր գաշ տէֆա անը Փէնա սուրէթտէ
տէօյաիւ, լաքին կէնճ եալսը կիպի եալըչըպ
գալտը: Օ թէքըար պօսա եանաշտը պանա պիր
իշ վէր, պէն սէնի մէմնուճ էտէրիմ տէտի: Տէ-
տի, «պէնիմ պիր թապիւթըմ վար քի Հէր Հան-
նէ գաստար չալըչըր, մէչգ էտէր, վէ վազըթ
վէրիւր իմ, պէն պիր վազըթտա պիր շէչ եա-
փարըմ, վէ օնու էն էլի էտէրիմ»: Էնճամ պօս
թաճիղ օլարազ, «կիթ չօ քիրլի օթօմօպիլի թէ-
միղէ» տէտի: Օղլան չօղ տիգզաթ վէ էմէք
սարֆ էտէրէք օթօմօպիլի էօլլէ թէմիղլէտի քի
կէօրէն եհնի պիր cat տըր գանն էյլէտի: Պօս
օղլանտա խարիզ իւլ ատէ պիր լիյազաթ օլ-
տուղընը վէօրէրէք, «օթօմօպիլ սիւրէպիլիւր մի

սին» տէյու սօրտու. օղլան «պիւմէմ լաքին վազըթ, էմէք վէրիր իսէմ վէ խուսուսի մէջդ էտէր իսէմ օնու տա եափարըմ», տէտի վէ իշէ գօշուլտու: Հէր քէս կիւմէյէ վէ անը իղթիհզա էթմէյէ պաշլատը: Փէհլիվանտա գուվվէթինի սընամագ, վէ չալըմ սաթմագ նիյէթի իլէ պիր թէփմէ վուրուպ 5—10 ալագ էօթէյէ Փըրլաթտը: Օղլան թօգուն վէ թօփրաղըն իշինտէ եուվարլանտը. լաքին սէրին պիր թարգտա ալաղա գալըպ փէհլիվանա՝ «չու օթօմօպիլի սիւրմէյի էօյրէնիր իսէմ սէնին Հազընտան կէլէճէյիմ» տէտի: Պաշընա պիր եումրուգ տաշա էնտի: Լաքին օղլան պիր Հաֆթա սօնկրա պօսուէնը օթօմօպիլ իլէ կէզմէյէ կէօթիւրտիւ: Պունտան սօնկրա վիճիւտինի գուվվէթլէնտիւրմէք իշիւն Հէր նէ չարէ վար իսէ գուլլանտը, իտման էլլէտի, գապթը նէֆս էյլէտի, վէ էնճամ քէնտինի չիյնէյէն փէհլիվանա մէյտան օգուլարագ անըն պուրնուէն էօֆէլէտի, վէ Հէյպլէթլի վիճուտինի եէրէ սէրտի, վէ սէվտիյի գըղըն տիգըաթ վէ մուհապպէթինի ճէլպ էթմէյէ մուվաֆթագ օլտու:

Պու օղլանըն մէսլէքի պիղէ ֆէրտ վէ միլլէթ Հալինտէ պիր էօրնէք օլսա սէզա տըր: Հըրս, զազապ, քիւֆը, սըճագ գաֆալըլըգ, չարլաթանըլըգ արամըլտան տէֆ էտիլմէլլ տիր: Էն ուֆագ պիր միւճատէլէտէ պիլէ ասապիլիք մաղլուպիյէթ տօղուրուր: Իմտի միլլի պիր տաւալը գաղանմագ իշիւն նէ գատար տուրէնտիշլիք, էմէք, վազըթ, ուշանըլըգ, իտման, սէրլիլիք, գապթը նէֆս վէ պիրլիք կէրէք տիր: Իաճօնըն թաստըգ, սիյասէթին թալին, վէ քըրիս թիանլըղըն թասվիպ էթտիյի եօլտան կիթմէմիկ լաղըմ տըր: Նասըլ: Իքի եօլ իլէ: Պիրի, տախիլէն տիրլիլէրէք, տիկէրի խարիճէն ալաղամըղը տաղլամ սաղլաշարագ: Իգաշ էտէլիմ: Գօմ չու միլլէթլէր իլէ տօսթանէ վէ միւմքին իսէ Հէր միլլէթ իլէ Հիքմէթ իլէ վարընմագ կէրէյիք: Հիշ պիր միլլէթ իլէ տիւշմէն օլմաղա Հալըմըլ միւստատէ էթմէյէ: Քիւֆը սալըմագ իսէ խաս միմիկ թիւրքէ պիլէ թաշ աթմագտան սաղընմալը իղ տէյէճէյիմ: Չալըլը տօլանմագ աղիլանէ թարիկ տիր: Լաքին թիւրքէ տօղրու չիմտիլիք թութամաղըմըլ վաղիյէթ մուալէյն օլմալը:

Ա. Ճանի վէ գաթիլլէրին միւճագաթընը իպրէթ ի ալէմ իշիւն թալէպ, վէ թաղիպ էթմէլի իղ: Օնլարը շէրի վէ մագուլ եօլտա ճէզալա չարփուրմագ մէտէնի տիւնեանըն ֆարղը

վէ պիղիմ տալամըլ տըր: Իմիտ վար իղ քի Ազգալին Պատուիրակութիւն պու Հազըմըլը սուլ Հօնֆէրանսընա տուլուրաճագ տըր:

Բ. Թիւրքիւն ճինայէթլէրինի տիւնեայա իւլան, վէ միլլէթիմիկին ըիւճանիյէթինի ալէմէ պէյան էթմէքտէն կէվշէմէյէճէյիկ: Թիւրքիւն տօսթլարը անըն gentlemanլիքլէրինի սէօյլէր իքէն նէ վարնոցլար օլտուլարընը կէօսթէրլիմ: Անլէրին իւղէրինտէ օլան գօյուն փօսթլարը երրթըպ նէ ճինա մախլուլար օլտուլարընը մէտէնի տիւնեայա պէյան էթմէլի իղ: Իշի վաշ վալըլ տըղը գալալը, վէ սըվանմըլ գապլար օլտուլարընը տիւնեա թամաշա էյլէսին:

Գ. Ազատ վէ Միացեալ Հայաստանը էլտէ էթմէք իշիւն ճան Հէվլի իլէ եէքտիլ վէ եէքգէպան չապալամալըլըգ: Մաղտուր. գալիֆ, էվիլմիշ էրմէնինին պիր ազատ վաթանա մալիք օլմասը Թիւրքիւն պէլինէ Հիմ թաշը տիւշիւրէճէք տիր: Օ չէհտ միլլէթիմիկին գանը իլէ սաթուն ալընմըլ պիր խաղինէ օլաճագ: Օ Հազըմըլ տըր, օնու էլտէ էթմէք մէտէնիյէթին ֆիւթիւէնթը վէ Հազգ ու առալէթին դալէպէսի օլաճագ տըր:

Տախիլէն եափամաղըմըլ իշլէր:

Ա. Թիւրքիւն ամէլինէ գարըլ աքս իւլ ամէլ էթմէք կէրէյիկ: Թիւրք կիպի եափմալը իղ տէմէյօրու: Տախիլի ինչաաթ վէ վէ իմարէթէ ճանտան վէ տէրՀալ սարըմալը իղ: Ոարապէլէր շէնլէնմէլի, սէօնմիւշ օճաղար եանմալը, եղըլը էվլէր տիքիլմէլի, խարապէլէր իւղէրինտէ տաշա միւքէլլէֆ պինալար իղամէ էտիլմէլի: Քիլիսէ վէ մէքթէպլէրիմիկ տաշա մու թանթան օլմալը: Թիւրքիւն վէ ախը ու իթա գալնալըն: Շիւպէէ եօգ քի Թիւրք կէօրիւպ մաշ ճուպ վէ խէճիլ օլաճագ: Չըպլապ տաղլար եէշիլլէնաին, վէ գուրագ վատիլէր սուլանսըն, սարի եէրէր տիւղէլիպ թալըլար ճատտէլէրէ թէհապիլիւ էյլէսին, շէհը վէ քէօյլէրիմիկ ալալընտա օթօմօպիլլէր, թրամվալար, վէ թըրէյլէր ըապս էյլէսին: Թիւրք կէօրսիւն քի էրմէնինին պաստըլը եէր շէնլէր, վէ թօգանտըլը թօփրագ ալթունա թէպալիլ օլուր: Պիղիմ իհեա օլունմամըլ Թիւրքիւն պաշընա թօգմագ կիպի կէճէք, վէ շէնլէմէմիկ անըն ճանընա աթէշ տիւշիւրէճէք տիր:

Թիւրք էրմէնի հօմը խարապ վէ նափաք էթմէլ չալըլը: Գըսմէն մուվաֆագ օլմուշ կէօ-

րիւնիւնը: Պագը գըզլար վէ կէլինլէր հարէ-
մին լանէթ վէ քէրահէթի իլէ տամզալանըպ սո-
գազլարա պրագըլմըշլար: Անլէր իշին չէքտի-
յիմիզ քէտէր թարիֆ օլունամագ: Փագաթ պիր
թէսէլլիմիզ վար: Էրմէնի գարըսը քէթիլ օլ-
մագ: Օնլարըն քէթիլլիլլիլ հալ ու քէլֆիլէ-
թին պրագտըղը լէքէտէն իպարէթ տիր: Օնլար
գալպէն կոյս տըրլար: Երւէքլէրինին տէրին-
լիքլէրինտէ նամուս վէ ըֆֆէթ էօլմէմիշ տիր:
Օնլարըն դալպլէրինտէ կէլտիքլէրի հօմլարըն
թաթը խաթըրէլէրի, վէ իման վէ գուտսիյէթ
իշարէթլէրի սիլինմէմիշ:

Օնլար հօմա հասրէթ չէքիյօրլար, գիրա օ
հալէ էնէլպի վէ ետտ տըրլար: Իմտի պիզ օնլա-
րա էլ ուզաթմալը իզ: Իշթիրաք, չէֆգաթ կէօս
թէրիպ ճէսարէթ վէրմէլի իզ: Օնլար փաք, վէ
սէֆատար մուհիթ վէ միւնասիպ իշ իլէ մուհաթ
պրագըլըր իսէ օ լէքէլէր սիլինիր: Կէնճլէր վէ
հիշ պիր քիմսէ օնլարը խօրլամամալը: Օնլա-
րըն էլլինտէն թուլթուպ գալտըրմալը իզ վէ պէօշ-
լէճէ էրմէնի հօմը էվվէլլէրի հալինէ իստէ էտէ-
լիմ: Էրմէնի օճալըն գուտսիյէթինի սագալ-
մագ քիրլի թիւրքիւն երգիւնէ դարըն թիւրքիւր
մէք, վէ անըն հալասըզ երգիւնէ շամար էն-
տիրմէք օլամագ տըր:

Թիւրքիւն պաշա պիր զալէպէսի էօքսիւզ,
տուլ վէ ֆուգարալար մէյտանա կէթիրմէսի
տիր: Թիւրք պիզի եթթիմլէր վէ ֆուգարալար
միլլէթի, վէ տիլէնճիլէր օյմաղը էթմէյէ չա-
լըշտը: Թիւրքիւն պու ամէլինէ գարըն աքս իլ
ամէլիմիզ նէ՞ օլամագ: Էօքսիւզ վէ տուլլարա
հօմ, վէ ֆուգարալա եարտըն թէտարիք էտէ-
րէք Թիւրքիւն փլանլարընը սուչա տիւշիւրմէլի:
Էօքսիւզլէրիմիզ գուզուլար կիպի սէքիպ սըշրա
սըն, ֆուգարամըղըն օմուզլարընտան փաշալ-
րալար տիւշիւն, վէ տուլլարընը աղլարա
պիլլէնսին: Պագ օ՞ գէման Թիւրքիւն ճանընըն
սանճըսընա: Կէնճլէրիմիզ էվլէնիպ 10—15 սէ-
նէ իշինտէ էօլէնլէրին եէրինի տօլտուրմալը-
լար: Պիզիմ քէօքիւմիւզիւ կէչիւրմէք օլան
Թիւրք պուլտա տա պօշա տիւշիւն:

Բ. Ֆէրտ վէ միլլէթ հալինտէ տիրիւմէլի
իզ: Պէտէնէն, Ֆիբրէն վէ գալպէն չիֆա պուլ-
մալը իզ: Նէճաթընը տախիլի իհեա վէ գուվ-
վէթլէնմէմիզ պաղըն տըր: Պէտէնի, Ֆիբրի վէ
բուհի իտման պիզի ալագ իւզէրինէ գալտըրա-
մագ: Սագընալըն պիր Թարաֆըր թէրագըր-
տան: Եալընըզ Ֆիզիքի վէ Ֆիբրի թէքեամմիւ-

լիւն գիւանընը Ալմանեանըն աճը թէճրիւպէսի
իլէ կէօրտիւք: Փօլիթիքի աղատըզ, թիճա-
րէթ, իլմ վէ տին հագիգի թէքեամմիւլ վէ խէ-
լասըմըզա վասիթա օլմալը տըրլար:

Տախիլէն սաղալմատըզճա, իշէրիտէն չի-
ֆա պուլմատըզճա ճանիլլէրտէն հագըմըղը թա
լէպ էտէմէյիզ: Սաղլամ պիր ճինս մէյտանա
կէթիրմէլի իզ, միւթէալլէմ պիր էհալի, իւնսի
պէլալարտան աղատ, վէ իզթիսատի թագեիզ-
տէն խէլաս պուլմուշ պիր էհալի մէյտանա կէ-
թիրմէլի իզ: Միլլէթի իշէրտէն եէյէն չէրր ու
ֆէսատ միքրոպլար մաշվ էտիւմէլի:

Օ գէման գանն էթմէ՞զ մի սինիզ քի գատիմ
խասմիմիզտէն ինթիդամ ալմըշ օլուրուզ: Օ գէ-
ման գօրպաղըն էլլինտէ օլունճագ օլմուշ օլան
շօլ մաղտուր եարալը սաղալաճագ, տինճլէչէ-
ճէք, եումըղըն աղըրլաճագ, տիզլէրինէ
տէրման վէ պագուլարընա գուվվէթ կէլէճէք:
Չաթէն Ֆիբրէն վէ մանէն օնուս իլէ երգըշմըշ
վէ օնուս լաշէսինի եէրէ սէրմիշ իզ: Ազլի վէ
ախլադի սուրէթտէ ինթիդամըղըն գըսմէն ալ-
մըշ իզ: Էյէր օ ճանալար պիզէ թէքրար պու-
լաշըր իսէ, եա հալաթընը թէհտիտ էտէր ի-
սէ, հալա էսքի մէսլէքինտէ տէվամ էտէր իսէ՞
էօյլէ միւհլիք պիր տարպէ եէյէճէք քի տիւ-
շէճէք վէ պիր տաշա գալգմաղա միւզթէտիր
օլմալաճագ տըր: Օ գէման անըն էօլիւմիւ քէն-
տինին իզթիւզա էթտիյի շօլ կէնճ, վէ հագա-
րէթ էթտիյի Տաուտ վասըթասը իլէ օլամագ:

Օ գէման հագը եէրինի պուլաճագ, վէ սէ-
մատա Ալլահ խօշնուտ օլուպ, գէմինտէ ինսան
ամին տէյէճէք:

Ս. Մ. ԲէճէՊեԱն

Նիւ Հէյվըն

ՍՕՆԿ

ԼՐՈՒՀԱՐՐԵՐԱԹ

ՃԱՎԱՅԱԶԻՅԱՐԷԹԻՄ

Մանիլալը պրագտըզտան սօնկրա Պօրնէօ
ատասընտա Պալիք-Փափան իսքէլէսինէ ուղ-
րատըզ վէ օրատան տախի ատալար իշինտէ էն
գէնկինի օլան ճալալա եթթիւտիք: Իլք իսքէլէ
Սուրապաեա իտի: Պուրատա պիր գաշ կիւն
գալմըշ իտիյիմիզտէն միւսաատէմ օլտու մալիւմ
էրմէնի թիւճարան իլէ կէօրիւշէյէ: Ճալա-

նրն էրմէնիլէրի ապէն Պարսկահայ օլուպ, Չուղա վէ ճիվարընտան պուրաչա հիճրէթ էթմիշլէր տիր: Պանա շու էֆեհար վէրիմիշ իտի քի, պիզ Թիւրքիալը էրմէնիլէրէ պուշլար խօր նազարլա պազարլարա: Թէճրիպէմ իլէ անլատըմ քի հալ ը հազըրտա էօյլէ Ֆէնա պիր Հիսսիյաթ գալմամըշ օնլար արասընտա, վէ դարիպ եախօտ էճնէպի պիր տիյարտան քէնտիլէրի գիյարէթ էտէն միլլէթտաշլարընը մա էլ մէմնունի յէ գապուլ էտիյօրլար: Տիգզաթը ճալիպ խուսուսաթ արասընտա շու տա վար տըր քի պուվաթանտաշլարըմըզ կէրէք պուրա կէրէքսէ կալկաթա (Հինտիսթան) մէքթէպլէրինտէ իւս թիւն տէրէճէտէն թալիմ ալմըշլար վէ էվրօփա վէ Ամէրիգանըն էն իւսթիւն էհալիսի իլէ րէգապէթ էտէյօրլար, վէ կէրէք թիճարէթ, կէրէքսէ իւնսիյէթ նօզթայ ը նազարընտան էն եիւքսէք կէօզ իլէ պազըլըյօրլար: Իսթիմալ էթտիքլէրի թիւճճարիյէ ուսուլլարըն էն եէնի ուսուլլարտան տըր: Թայիրայթըր, թէլէֆօն, թէլէդրաֆ, թալիմլի քեսթիպլէր վէ մուհասէպէճիլէր վէ սաիրէ էքսիք տէյիլ տիր: Քէնտիլէր Փարզըն եէրլի լիսանլարընա, պազէն տախի Ֆրանսըղճայա վէ Աճէմճէլէ ալեհաշ իսէլէրտէ, մէյանէլէրինտէ էրմէնիճէլի իսթիմալ էթմէքտէ տիրլէր:

Պու չէհրտէ Zorab, Mesrope & Co.նին օֆիսինի գիյարէթիմտէ միլլէթիէրվէր մալիւմ Ձօհրապ Յակոբեան իսմինտէ պիր էրմէնի իլէ կէօրիւշտիւմ, պու գաթ գիքը օլունան շիրքէթին միւտիրի տիր: Պօղոս Նուպար փաշայա եազընլարտա էրմէնիսթանա ախտ կէօնտէրմիշ օլունուղու պիր թէլէդրաֆը պանա օգուտու վէ տօղըրուտու էօյլէսի էֆեհարտա, վէ օ թալիմի ալմըշ օլան պիր էրմէնիյի ճափատա կէօրտիւլիւմէ թէհաճճիւպ էթտիմ: Հալ ը հազըրտա էրմէնի իշլէրի սաչքի քէնտի ումուրը տըր վէ օֆիսինի էրմէնի թիւճճարլար, էրմէնի գօնսօլօսիսանէսի թապիր էտէյօրլար: Այնի օֆիստէ վազթըյլէ իզմիրի գիյարէթ էթմիշ վէ հալ ը հազըրտա Edgar Bros.ըն Սուրապաեատաքի մաղաղասընըն միւտիրի օլան Պրն. էտկար իլէ տախի կէօրիւշտիւմ: Աւստրալիատա պուլունան պէօյիւք պիր ուն Փապրիգասը սալթ պուշլար իշիւն, խուսուսէն ուն հազըրլայօր: Ճափանըն ուն թիճարէթինն գըսմ ը ազամը էրմէնիլէր էլինտէ տիր:

Պիր չօգ էրմէնիլէր չիմտի իշտէն չէքիւմիշ

սէրմայէտարան հալինտէ քէնտի իշլէրի իշիւն կէնճ էրմէնիլէր իսթիստամ էթմէքտէ տիրլէր: Ճափա ատասընտա էն միւքէլլէֆ հօթէլ (Հօթէլ Օրանէէ) Սարգիս նամընտա պիր էրմէնիյէ ախտ տիր: Պու հօթէլին գարշըսընտա Քիւրքէնան իսմի մալիւմ պիր Փօթօղրաֆճը Studioսը իւզէրինտէ պուլունուրսա տա էսքի մալ սահիպի էօլմիւշ վէ աչնի իշի Հօլանտալը պիր չիրքէթ սաթուն ալմըշ տէվամ էտէյօր:

Պու չէհրտէ մուգիմ էրմէնիլէր թիճարէթճէ վէ սաեըճա Պաթափիատաքիլէրտէն իլէրի վէ չօգ իսէլէրտէ պիր քիլիսա եախօտ սաիր էպնիլէրի եօզ տըր: Պուրատան 60 միլ գատար ուզադտա Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնըն մալիւմ խայրիսազ ազալարընտան Գէորգ Արգարըն Tapioca Mills and Estatesի պուլունուր: Պուրասը 12,000 էքքըր պիր արադի տիր քի օրատա չէքէր վէ թափիյօգա եափըլըր: Ֆապրիգա թրէյն վէ սաիրէ Պրն. Գէորգ Արգարա ախտ տիր: Պաթափիայա կէլիր իքէն եօլտա Սէմէրէնիկ նամընտա կիւզէլ պիր իսքէլէյէ ուղըրտը: Ճափանըն էն գէնկինի պիր Ձինլի տիր վէ պուրատա իզամէթ էտէր: Քէնտի գըզը պիր ինկիլզէ իզտիվամ էթմիշ տիր: Գըրգ միւեօն էհալիսի տօյուրան վէ էվրօփա վէ Ամէրիգա վէ սաիրէ տիյարլարըն չէքէր, չաչ, գահվէ, լասթիք, գօգօնըթ վէ սաիրէ էմթասսընըն պիր գըսմընը տօլտուրան պու առա պիր Ձինլիյի էն գէնկին թիւճճար էթմիշ օլուպ, թիճարէթին գըսմ ը ազամը Ձինլիլէր էլինտէ տիր: Պունլար Ասիանըն չէրչիլէրի, վէ Եհալուտիլէրի մազամընտա իսէլէր տէ, սաղլամ վէ սատըգ եօլլարտան թիճարէթ էթմէքտէ տիրլէր:

Պիր գաչ կիւն սօնրա ճափա ատասընըն փաթիթախթը օլան Պաթափիա չէհրինէ եէթիշտիք: Շէհր իսքէլէտէն 8 եւ 10 միլ ուզադտա տըր վէ թրէյն իլէ կիտիլիր: Պու չէհր պիր գաչ գըսմլարտան եափըլմըշ տըր: Թիճարէթ գըսմէն էսքի չէհրտէ եանի ճէնուպի վէ չիմալի Պաթափիատա, գըսմէն Հարմօնի վէ գըսմէն Թաքարանկտէ, վէ էն եէնի ուսուլլտա ինչա օլունան վէլթվէրտէն տէ տիր, լաքին էն միւքէլլէֆ վէ կիւզէլ իզամէթիւհաշլար, Քէօնիկիլէյն, վէլթվէրտէն, վէ Թանա Ապանկօ Թարաֆընտա տըրլար: էրմէնի քիլիսասը իսէ Քէօնիկիլէյնտէ միւքէլլէֆ գօնազլար արասընտա կէնիշ վէ կիւզէլ պաղչէլի պիր հալլու իշինտէ պուլունուր: Ամէրիգանըն պաղ վէ պաղչէսի օլան Ֆրէզնօտա

օ կիւղէլ շէշրտէ իւշ էրմէնի քիլիսէլէրի պու քի լիսատան տէրս ալըպլաա հաւլուլարընտա պիր գաջ improvementէր էթսէլէր գէնկին Ֆրէզնօ-լու էրմէնիլէրէ տաՀա գիյատէ շէրէֆ կէլիր: Ծաշակ պուրատաքի վէ օրատաքի միլլէթտաշ-լար արասընտա չօգ Փարգլը տըր կէօրիւնիւյօր: Քիլիսա 1855տէ Կալկաթալը պիր գաջ էրմէ-նիլէր վասըթասը վէ մէսարիֆի իլէ պինա օ-լունմուշ տըր, 12 գատար օտալարը վէ պոււն-լարտա մէվճուտ մէֆրուշաթը միւլթաւն էրմէ-նիլէր մէճճանէն իսթիմալ էտէպիլիյօրլար: Պիր Բահանայ վէ տիրապուլարը վէ իւշ տանէ տա-խի ծավալը խըզմէթքեարլարը վար տըր: Պու-րատաքի Ամէրիգա գօնսօլօսխանէսինին պուլուն տուղու պինա պիր գաջ էյքըրտէն իպարէթ պիր գօնադ տըր վէ պիր չօգ ախէր միւլթէր կիպի պու տա Հայոց եկեղեցիին մալը տըր: Անլա-տըղմա կէօրէ պու Քիլիսանըն պիր միլթօն տօ-լարըզ միւլթիւ վար իմիշ, վէ պու էմլաքըն կէ-լիրի իլէ Պաթապիա էրմէնիլէրի Հայաստանտա պիր գրատթ գօլէճի աշըպ օրատա էրմէնի գըզ վէ օղլան կէնճլէրին թալիմիին տիւշիւնիւյօր-լար: Հալը հազըրտա Կալկաթա (Հինտիսթան) էրմէնի գօլէճինտէ 18 գատար էրմէնի կէնճլէր քէնտի մէսարիֆլէրի իլէ թալիմ ալըյօրլար իսէ տէ, գարարլարը չու տուր քի Հինտիսթան էր-մէնիլէրի իլէ պիրլէշիպ Կալկաթա գօլէճինի Հայաստանա մէթիւրէրէք օրատա տաՀա իւս-թիւն պիր մէթլէպ ինշա էթսինլէր. շէօլլէքի Հնդկահայ, ծավաՀայ վէ Պարսկահայլար, Հա-յաստան Հայլարը իլէ պիր էէրտէ աշի թալի-մի ալընլար: Պիլիյօր մը սընըզ քի պու նէյիօն նէթիճէսի տիր: ՄուՀարէպէտէն էվվէլ պու-րատաքի էրմէնիլէր միլլէթլիքտէն ուղաղլաշը-յօրլար իտի. լաքին Հայաստան մէսէլէսինին Պօղոս Նուպար փաշայա թէսլիմ օլունմասը վէ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր միու-թիւնըն պուրատա շիւպէլէր աշմասը ծավա էր-մէնիլէրին տաՀա գիյատէ Ազգասէր էթտի վէ աաըլ Հայաստանը վէ Կիլիկիալը էրմէնիլէրէ եաղլաշտըրտը: Պունլարըն գըսմը ազամը Հա-յաստանա կիտիպ եաշամաղա արգուլու տըրլար: Վէ աճալպի չու տուր քի ծավատա Հօլանտա հիւթիւմէթիւնին էն մալիւմ մէմուլարընտան թէլէղրաֆ վէ փօսթա սանսօր տիրէթթօրու պիր էրմէնի Հայաստանա կիթմէյէ հազըրլանըյօր: Պու ատէմին մաաշը իսէ քիւլիւք պիր մէպլազ տէյիլ տիր: Պաթապիալը էրմէնիլէր արասընտա

միլլի վազիֆէլէրէ խըզմէթ էտէն էն մալիւմ պի-րիսի Պրն. Յարութիւն Մարգար Յակոբ Պօլտի տիր: Իւճրէթ ալան պիրիսի միլլէթէ պու գա-տար խըզմէթ էթմէզ, պու կիրակի կիւնիւ քէն-տի խանէսինտէ 15 գատար էրմէնիլէր թաամ է-տիյօրլար իտի վէ պէն տախի տալէթ օլունմուշ իտիմ: Պու էսնատա թիւճճարանը միլթէպէրան տան Galestin Bros.ըն Պաթապիա շիւպէսի միւ-տիրի Mr. Thaddeus Galestin (Գալուստեան), Արգար էնա Գօ.ըն միւտիրի Mr. Michael Gales- tin, վէ մալիւմ ինկլիզ շիւթէթի Francis Peak & Co.ին մէմուլարընտան պիր էրմէնի Mr. A. A. Thadens ախէր միլլէթտաշլար արասընտա պու ծրանիսգօ վէ սաիրէ Ամէրիգա շէշրլէրինտէ վէ էվրօփա վէ Ասլատա պէօյիւք թիւճճարլարա պուրատա գաՀվէ, չաշ, շէքէր, պահարլար, վէ սաիրէ սաթարլար իմիշ — մուՀարէպէտէն էվվէլ թրապիգօնտա տախի թիճարէթլէրի վար իմիշ: Պուրատա էրմէնիլէրի գաՀվէ, գաղինօ-լարտա պուլամագսըն, օնլար պուրանըն Wall Street վէ Fifth Avenueլէրինտէ պուլունուլար: Մէթիւթէր շախսլար, լաքին Հէր Հանկը պիր էրմէնի իլէ կէօրիւշիւրլէր: էրմէնիլէր Հէր Հան-կը պիր տիյարտա իւմիտի սէրմալէ էտինմիշլէր: «Յոյաը մեր դրամագլուխն է.» պուրատա տախի էօյլէ տիր: Պունլար Փարիզէ մուրախիսա Հա-լինտէ պիր տիւճի եախօտ գօլէճ մէզունը կէօն-տէրմէմիշլէր, իլլա Հէր իշ գալի օլմասը իշիւն միլլէթ ումուրընը սատըզ պիրիսինէ — Նու-պարա — թէսլիմ էթմիշլէր:

Կէօրտիւլիւմ ատալար իշինտէ էն կիւղէլի պու ատա տըր: Հիւթիւմէթ Հօլանտա ախ տիր: Նէրլի էՀալի Մալայ ճիւսինէ ախ տիր, վէ 4 լիսանլարը վար տըր: Պունլար օլ պիր Մալայլարտան թէֆրիգ օլունուլար վէ ծավա նըզ եախօտ ծավալը թէսմիյէ օլուրլար: Վիւ-ճիւտմէ օրթա պօյլու վէ խաֆիֆ տիրլէր. կէրէք դարըլար, կէրէքսէ առէմլէրի եալըն ալադ կէ-գէրլէր: Չօգ տէֆա կիւղէլ էլպիսէ կիլիկիւր-լէրսէ տէ ալադ գապը չօգ աղլարը իսթիմալ է-տէրլէր: Աֆիս պօյլար պիրլէ եալըն ալադ տըր-լար: Թալիմ ալմաղա արգու էտէնլէրի չօգ աղ տըր: Չօգ էյի էվ խըզմէթքեարլարը օլույօր-լարսա տա քէնտիլէր չօգ սէֆիլ եաշարլար վէ եէվմիյէ իւշ քէրրէ բիրինճ էէրլէր, «քուլի»լէ-րի եանի էնկին նէվտէն էէրլիլէրի բիրինճ խաշ-լամասընը փարմագլարը իլէ էէր իքէն սէյր է-

տէրոնին Չարլի Չէփլինին Տիւ Տօկզ Լայֆ Նամբնտա մարուֆ տրամադրնտա «սօսէն» եկմէսինի տէրխաթը էտէպիլիւրսինիդ: Պու էհալի արասընտա չօգ ֆէնա դան վէ տէրի խասթալըզլարը մէվնուտ տըրլար: Ճէհալէթ պունլարը պիզզաթ քէնտի տիշարլարընտա ախէրլէրէ էսիր էտէյօր: Իսլամ տիշանէթի պունա գըսմէն սէպէպ տիր: Պուրատա Ամէրիգատա ինշա օլուն մուշ պինլէրէ օթօմպիլլէր վար տըր: Շէհրին սօգազլարընտա էլէթթիթթ թրէնլէր վէ իսլիմ թրամվայլարը վար տըր: Արապալարը չէքէն աթլար գաիֆ վէ չօգ քիւշիւթ ponyլէր տիր: Պէյազլար իշին սօգազատա եօլ եիւրիւմէթ ալըպ սայրըլըյօր սայթի: Կիւզէլ սօգազլար ումունէն էվրօփալըլարըն պուլունտուղու մահալլարտէ տիրլէր: Շէհրլէրտէն խարիճտէ տախի կիւզէլ եօլլար եափըլըլ տըր: Պիր չօգ փօլիպլէր րէսմի րուպալարըն կիշիթլէրի վազըթ գունտուրա կիշէզլէր: Պունու տահա զիյատէ Պօրնէօ ատասընտա կէօրտիւմ: Ամէրիգատա կէշիպ տէօնէլլէր սաղա հարէթթ վէ իլանլար “keep to the right” տըրլար, պուրատա, Մանիլատա տախի օլտուղու կիպի “keep to the left” տիր: Հէր չէյ Ամէրիգաչա պուրատա թէրս կէլիր: Վայ պաշընա՝ ինկիլզէ անլայան պիրիսինի պուլամազսան: Էփէյի զահմէթ չէքէրսին: Լաքին պիր չօգ Հօլանտալըլար ինկիլզէ պիրլէրլէր: Եազըլաճադ վէ թարիֆ օլունաճադ չօգ մալիւմաթլար վար իսէ տէ շիմտիլթ մէնգարէյի պուրատա պրազալըմ, վէ պուրատան Հօլանտա վափօրը Van Linschotenին իքինճի գամարասընա կիրիպ Սինկարօրա տօղրու հարէթթ էտէլիմ: պազալըմ օրատա նէ՞ վար: Միւմքին օլուրսա Հինտիսթանըն Մանրաս, Կալկաթա վէ Պօմպէյ չէհրլէրլինի տախի կէզէլիմ: Ճափաչը զիյարէթ էտէն պիր Պարսկահայ վաթանընա ավտէթիւտէ տէմիշ քի սօգազլարա գուրու չէօփ տիքսէն պիր գըսսա միւտտէթ զարֆընտա պիր աղաճ օլույօր: Տօղրուաը աճախի վէ կիւզէլ պիր տիշար տըր: Արամըն եաշատըրը Եգէմ պազչէսի պուրատա օթմալը տէյու իտտիա էտէնլէր տէ վար:

ՅԱԿՈԲ Խ. ԱՐԱՊԱՃԵԱՆ

ՄԷՍԼԷՔԷԹՏԷՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԱՐԱՇՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

(Կէչէն նուսիւտէն տէվալմ)

Շէհրին սիւրկիւնլիւյիւ պիր դաշ մէվսիմտէ օլուպ, էհալինին պիր գըսմը չըգար իքէն պա գի դալանլար չէհրին տըշարըսընա գատար կիտիպ քէնտի ագրիպալարընա թաամճա ճիւզի եարտըմ էյէմէթ վէ հաթթա սու վէրմէթ իսթէրլէր իտի իսէ տէ, Թիւրքլէր թարաֆընտան մէն էտիլիլլէր իտի: չու մագսէտ իլէ քի քէնտիլէրի իսթէտիլլէրի ֆիշաթլէ սաթսընլար, զիրա էհալի աճ վէ սուսուզ իտիլլէր:

Շէհրին ալթ թարաֆընտաքի քիրլի չայըն սուլունտան ուֆազ պիր գատէհրին տէօրթ մէթալիչէ սաթտըլար վէ սուսուզ էհալի անը ալըպ իշմէյէ մէճպուր իտի: Պրագմատըլար քի օլ քիրլի սուլու օլսուն էհալի մէճմանէն իշէլէր:

Պունլար սիւրկիւնլիւյիւն իլթ ատըմընտա օլան վազաալար տըր: Պինլէրմէ դալապալըզ քի արալարընտա փէթ չօգ տա էթրաֆ քէօյլէրտէն կէլիշ էհալի պուլունուր իտի, պու պիշարէլէր չէհրտէն պիր իքի սաաթ ուզաղա կիտինմէ իսթիյարտան էն քիւշիւթ չօճուզլարատէթ գըզ օլլան, էրքէթ՝ դարը ֆարզ էթմէյէրէթ ճիւմլէսինի չըս չըպլազ էտիպ: պու հալտէ իւշ կիւն կիւնէշ ալթընտա եօլունլըզ էթմէյէ մէճպուր գըլարլար, վէ պու միւտտէթտէ իսէ պէրապէրլէրինմէ կիտէն գապթիյէ վէ ասքէրլէր վէ եօլտա էթրաֆտան կէլին քիւրտ վէ քէօյլի Թիւրք էհալի քէնտի իսթէտիլլէրինի եափարազ էօլէնլէր էօլիւր վէ դալանլարը իսէ գուրշունլի թէլէֆ էտիլլիր իտի:

Մէյտանտա գալան պինլէրմէ չօճուզլար իսէ արապալար իշինէ տօլտուրուպ, սիպի մէթթէպէ կէօթիւրէճէիդ տէյու Մուրատ ըրմազընատէթ կէօթիւրիւպ ճիւմլէսինի ըրմաղա տէօ քէրլէր: Պու չէյլէրտէն սօնկիրա պիր տէ Իյրէնթիլի վազըսըր մէյտանա կէլտի: Պու մահալ Ալմանլարըն թըրէյն եօլունուն սթասիօնը օլուպ, փէթ չօգ էհալի օրայա Հիճրէթ էյէմիշ իտի իշլէմէթ իշիւն: Մուհարէպէ պաշլատըրընտա պիր չօգ էհալի տահա Մարաշտան ֆաթիլէաճա օրայա կիրաիլէր օրասընը էմին սաշարազ: Ալմանլար օրատա տըր, պէլթի օրատա պիր չէյ օլմազ Հիսապը իլէ:

Ֆազաթ մէմուլին զայրի օլարագ սիւրկիւն լիւք օրատա պաշլալըս, Ալմանլար ումում էր-մէնի էհալիլի իւշ փօսթատա սէվզ վէ պիրազ իլէրիյէ կիտինճէ ճիւմլէսինիտէ թէլէֆ էթպիր-տիլէր, զիրա քէնտիլէր տախի էրմէնինին պու ֆէլաքէթէ կիրիֆթար օլմասընա թիւրք իլէ պիրլիքտէ հէմ էֆքեար իտիլէր:

Պու սիւրկիւնլիւք վէ ֆէլաքէթէր սէպէ-պինտէն ագրիպա վէ տօսթլարըմըգտան զայս պաշլարըտա պիրլտիւմէք իսթէրիմ: Կարապետ աղա Կանէմեան վէ օղլու Միհրան թէլէֆ տիր: Տէր Մկրտիչեան Մկրտիչ էնիչտէնին Յակոբ օղլունտան մատասը թէլէֆ: Ատալեան տայը-լարտան Սէթրաք վէ գարըսը թադուհի վէ Լե-ւոն տայընըն իքի չօճուգլարը Մարաշտա օլուպ պագի ճիւմլէ պիրատէրլէրի ֆամիլեանա սիւր-կիւնլիւքտէ թէլէֆ տիրլէր:

Անտօն էֆ. Ոռաֆեան իքի օղլու իլէ պիր-լիքտէ Ուրֆա վագաասընտա էօլտիւրիւլիւպ, գարըսը հաճի Մարիամ վէ գըզը Օր. Վարդա-նուշ իսէ Մարաշա կէլտիլէր: Կարապետ աղա Ոռաֆեան ֆամիլեանը ճիւմլէթէն սաղ օլուպ Երուսաղէմտէն Կարս Պաղարընա կէլտիլէրինէ տաիր մէքթուպ ալըմըզ:

Կիւլէյիլէրի Գուճրուեան Յովհաննէս իսէ Կարս Պաղարտան Մարաշա կէլիւր իքէն քէնտի-նին տօսթու օլան պիր Իսլամ թարաֆընտան էօլ տիւրիւլիւպ վէ սօյուլուր. ֆամիլեանը պիր իքի չօճուգլարը իլէ Մարաշա կէլտիլէր:

Միսիսեան Յակոբճան էֆէնտինին գարըսը Եսթէր սիւրկիւնլիւքտէ վէֆաթ էտիպ պագիլէ-րի իսէ Մարաշա կէլտիլէր: Կէյիլեան ֆամիլեա-լարը ճիւմլէթէն սիւրկիւն էտիլիպ, հագըլարըն տա պու կիւնէտէք հիշ պիր մալիւմաթ իշտիլ-մէմիշ տիր:

Ինկիլիգեան ֆամիլեալարընտան Գրիգոր ա-ղանըն պիր գըզ վէ պիր օղլան, Կարապետեան Աղէկ օղլու, քիւլիւք Պօղոստէն իսէ Մաքրուհի գըզը, պու տէօրթ նուֆուս սաղ օլուպ պագի ճիւմլէ Ինկիլիգեանլար սիւրկիւնլիւքտէ թէլէֆ տիրլէր:

Քէլիչեան էճգաճը Ոռաշէր աղանըն օղլու տօգթօր Հօմէր վէ պիրատէրի Կարապետ թէլէֆ էտիլիպ պագիլէրի Մարաշտա տըրլար:

Գալլէտէրեան ֆամիլեալարընտան Յովհան-նէս աղանըն գարըսընտան մատա ճիւմլէսի սիւր-կիւնլիւքտէ զայս տըրլար:

Պուլղուրճեան Յակոբ աղանըն իքի կէլին

գըզլարը վէ գօլէճտէքի Մաքրուհի գըզը, պու իւշիւ Մարաշտա օլուպ պագիլէր վէ կիւլէյիսի Դարեհ թէնէքէճեան տա պիրլիքտէ օլարագ սիւրկիւնլիւքտէ թէլէֆ տիրլէր. Յարութիւն աղա Պուլղուրճեան Ոռանրտա վէֆաթ էթմիշ, գարըսը վէ չօճուգլարը չիմտի Մարաշտա տըր-լար: Պուլղուրճեան Փանօս աղա վէ գարըսը սիւրկիւնտէ թէլէֆ տիրլէր, օղլու Ոռաշէր վէ Համտի իսէ սիւրկիւնլիւքտէն կէրի Մարաշա տէճուտիլէր ֆամիլեալարը իլէ:

Պիզիմ Չալեան օճաղընտան օլան զայսըմըզ շունլար տըր: Ոռաշէր էմմի վէ գարըսը Սէմա շէհրիտի գալտըլար իսէ տէ, սէֆալէթ սէպէ-պինտէն էօլտիլէր. օղլու Սմբատ վէ Միհրան ապէրլիքտէ էօլտիլէր: Կարապետ օղլու Փա-միլեանա սիւրկիւնլիւքտէ զայս տըր: Ստեփան օղլու Հալէպտէ պուլղուրճալ չիմտի ֆամիլեալարը իլէ Մարաշա կէլտիլէր, էն քիւլիւք Լեւոն օղլու քէզա Մարաշտա բահաթ տըր:

Յովհաննէս էմմի կիրտէն Նիշան վէ Յա-կոբ ֆամիլեալարըլէ Այրան տէնիլէն մաշալտէ էօլտիւրիւլտիլէր, Քիւլիւք պիրատէրլէրի Յով սէփ տէ էչգըյալըք իֆթիրասը իլէ Հալէպտէ իւշ սէնէ մաշալուս գալտըգտան սօնկրա, չիմտի ազատ օլարագ Մարաշա կէլտիլ:

Տէօքմէճեան Գէորգ տախի ֆամիլեանա Իշ-րէնթիլի տէնիլէն մաշալտէ թէլէֆ էտիլտիլինի էշիթտիք:

Իշպու պիր գաշ սէնէլէրի պէօլլէճէ թէճ-րիւպէլէրլէ կէշիրիպ միւսթագալէլիմիդ նէ օլա-ճագ տէյու պէքլէմէքտէ իքէն պիր տէ Շամըն Ինկիլիլէր թարաֆընտան ալընմաղը խապէրի շայ օլուր: Թիւրքլէր պու վագաալը իշտիւնճէ պիրազ Քրիսթիանլարը ունուտուպ, քէնտի պաշ-լարը տէրտինէ տիւշտիլէր վէ չօղլարը գաշմա-ղա հագըրլանտըլար իսէ տէ, իքինճի պիր խա-պէր տաշա կէլտիքի Ինկիլիլէր Հալէպի տէ ալ-տըլար. Պու տէֆա քէնտիլէրի շու եօլտա թէ-սէլլի գըլտըլար քի անլէր օրատան պուրայա կէլլէգտէն գալան պիրագ էրմէնիլէրի պուրա-տա պիզ թէլէֆ էտէր պիրթիրիւր իզ: Պու տիւ-չիւնկիւտէ իքէն պիրտէ Այնթապատա կէլտիլէր ինի իշտիւնճէ տաշա զիյատէ խըրսլանըպ թէք-րար գըթալ էտէլիմ վէ շայէտ Մարաշա կէլտի-լէրսէ շէհրէ պրագմամագ իւզրէ գարըք գօյալըմ տէյու քէնտի քէնտիլէրէ թէրթիպ տիւշիւնմէք-տէ իքէն, Քրիսթիանլար թարաֆընտան աճէլէ-թէն Այնթապա պիր ատէմ կէճուտէրիլիպ մէսէ-

լէ խապէր վէրիւր: Ինկիլիէր պու խապէրի իշխոննէ տէրհալ եօլա րէվան օլուրլար:

Պիւր Շարաթ սապահը Ինկիլիզ ասքէրլէրի Մարաշա կէլիյօր տէյու իշխոնիւրի: Շէհրէ հազ լաշընճա ունում Գրիսթիան էհալի քիւլիւք պէօ քիւք իսթիգալէ կիտիպ, «Լաշասըն», «Հուր-րա» նիտալարը վէ ալգըշլարը իւն պիւրիքտէ կէլիպ իւմ ի Իլահի գօնաղընըն դարշըսընտաքի թարլատա չատըրլարընը գուրտուլար, պու վա-գըթտա իսէ Թիւրք էհալի սիւքիւթ իւն տիւնէ-մէքտէն պաշգա Հիշ պիւր շէյ հափամադըլար:

Պու կիւն իւք տէֆա օլարադ գալմըշ պա-գիւլէրիմիդին եիւղլէրինտէ թէպէսսիւմ, գալպ լէրինտէ մէսէրլէթ օլարադ աճըլգ վէ սէֆալէ-թիմիդի ունումթմուշ իտիք:

Պուստան ազ սօնկրա իտի քի պիւրատէրիմ Եուհաննա թէքրար խասթալըղա թութուլտը: Էվէլէքի խասթալըղընտան սօնկրա միւնասիպ թաամ արգու էյլէտի լաքին անըտա պուլամա-լընճա իւղիւնլիւք սէպէպիւնտէն տէֆա եա-թըպ, պու տէֆա գուրթուլամալարադ պիւր կէ-ճէ սաաթ եէտի պուլուղտա թէսլիմ ի րուշ էյ-լէտի: Օլ կէճէ քիլիսատա դալըպ էրթէսի կիւն քիլիսատա խըղմէթտէն սօնրա չօզ տօսթլարը վէ ագրիպա Հազըր օլարադ թէրէնիւմլէրլէ մէղարա կէօթիւրտիւք: Օրատա Պատ. Արրա-Համ Յարիւթիւնեան՝ պէն պու խանէնին վէ պու էվլատլարըն Հալրիկի եէրինտէ իմ տէյէրէք չօզ կիւղէլ թէսէլի պաթշ քէլամլարընտան սօնկրա ճէնագէսի տէֆն էտիլտի:

Մէվկիլիւ փէտէրիմ, Հադիգաթէն պիւրա-տէրիմ Եուհաննանըն վէֆաթընա չօզ աճընը-րըլ: Քէնտիսի պու թէճրիւպէլի սէնէլէրտէ Հա գիւգաթէն պիւր գաշրիման կիպի ճիւմլէմիդին ի-քի միսլինի չալըշտը վէ տաիմա փարլադ միւս-թադպէլ արգուսու իւն նէ դէման օլաճադ օլ կիւն քի պու թէճրիւպէլէր կէճիւշ օլարադ րա-Հաթ պիւր էօմրէ մալիք օլաճադըլ տէյու սէօլէր իտի: Լաքին իշթէ օլ սէվկիլիւմիւք քէնտի է-պէտի րաՀաթըղընա նաիլ օլուպ, Հէփ տէրտ վէ քէտէրլէրինէ էնճամ վէրտի:

Շուրասընա սէվկիլիւք քի փօլիթիքամը-ղըն էյի պիւր վադթընտա վէֆաթ էյլէտի, կիւ-ղէլ խըղմէթլէրլէ քէնտիւնի տէֆն էյլէտիք ար-թըլ օ պիւղէ տէօնէյէճէք տիւր, իլլա պիւղ անա կիտէճէլի րապպ վէրտի րապպ ալտը, Անըն իսմի միւպարէթ օլսուն տէրիւք:

Պագիյէլէրիմի շիմտիլիք րաՀաթ օլուպ,

հաշամագտալըլ, լաքին փէտէրիմ, չու Հասրէթ լիքտէն տէ արթըլ օսանտըլ, եէքտիկէրլէրի-միլլէ գալուշուպ կէօրիւշմէք իսթէրիլ, Հէր Հանկը եօլտա օլուր իսէ օլսուն միւմքին իսէ ար թըլ էնճամա կէթիւրլէրիմ:

Րիլիֆ Գօմիթէ վասիթասը իւն կէօնտէրտի յինիլ իւք Ապրիլ 12 թարիլի ագճէնին լիս-թասը պիւղէ կէլտի պիւր իքի կիւնէ գատար մի-սիօնէրլէրտէն ալաճաղըլ:

Փօսթալար Ինկիլիզ մէմուրլարը իտալէսին տէ օլուպ, օթօմօպիլ իւն կիտիպ կէլիյօր, օ սա-յէտէ նիգամի մէքթուպլար ալըյօրուլ:

Իլավէթէն չունու տա տէյէյիմ:

Ձէյթունլու Չօլագեան Յարութիւն աղա, դարըլ Սարա, գըղը վէ տաղլարտա վադթընը կէճիւրէն օլու Արամտա շիմտի պիւրիքտէ Մա-րաշտա տըրլար, Մեսրոպ էվլատլարը դալպ տըր: Պու Փամիլեա վէ պաշգա պազը Ձէյթուն-լուլարտա պիւրիքտէ թէքրար Ձէյթունա կիթ-մէք իւղրէ թէտարիք կէօրմէքտէ տիւրլէր, սիւղէ չօզ սէլամ էտէրլէր:

Պիգտէ ճիւմլէթէն սանա էմմիմ Կիրակոսա էնիշթէ Հէմշիւրէլէրէ չօզ սէլամ իւն գալըրըմ էվլատըն:

ԼԵԻՈՆ ՉԱԼԵԱՆ

ՓՕԼԻԹԻԿԱ ԱԼԷՄԻՆՏԷՆ

Շարք ը Ագրէպ աշվալինի թէՀարըրի էտէ-րէք պու մէմլէքէթէ րիփօրթ վէրմէք իւղրէ տի-յարըմըղա կէօնտէրիւմիշ օլան Տօքթ. Ու. Էտ-ուըրտ Բաֆթի նամ Ամէրիգալը՝ Գաֆգալիս-տան Փալիսթինէ վէ Մէսփօթամիատան Իսթան պօլա գատար տօլաշմըշ օլարադ աթիտէքի մա-լիւմաթլարը վէրիյօր:

«1894—95ին վէ 1909 իւն 1914իւն մէղա-լիմի Հէր քէսին Փիքրինտէ թագէ տիւր: Կէնճ Թիւրքլէրին դատարըլըլարը եանընտա գօճա իպլիս Ապտ իւլ Համիտ ատէթա պիւր նուր մէ-լէյի կիպի կէօրիւնիւյօր: Ինսան գուլաղընա պունճա Փիղանլը Փէրեստլար տիւշմէմիշ, վէ Հիշ պիւր կէօզ պու գատար միւտՀիշ ճիւնայէթլէր միւշաճէտէ էթմէմիշ տիւր:»

«Ամէրիգալըլար էլլէ ՄօրկընթՀօնըն Հի-քեայէլէրինի վէ Լօրտ Պրայսըն րիփօրթլարընը օգուլարադ, գանլարը տամարլարընտա տօնա գալտը: Լաքին պիւղիմ գօմիսիօնըն պիւղգաթ մա-

Հալինէ վերապա թահգիգ էյլէտիյի վազըալար օլ քիթապարտա վասֆ օլունան ֆաճիալարը գաթ պէ գաթ արթըրտըլար:»

«Ուրֆատա տէօնիւմէրճէ եէր տօլաշտըմ քի շէհիտէրին տաղընըգ քէմիքէրէյլէ աղարմըշ իտի. էքսէրիսի միւթէպէրանտան օլարագ 2500 էրմէնի մագթուլարընըն աթըմըշ իտիքէրի ուլու մաղարայա կիրտիմ. պիր քիլիսա կէօրտիւմ քի օրատա թիւրքէր 5000 էրմէնիլէրի տիւմանլար իշինտէ պօղարագ էօլտիւրմիւշ լէր տիր: 25 պին խիսթիան էՀալիսի օլան պու շէհրտէ անճագ 700 սաղ գալան վար. անըտա գանլը թիւրքէր պու կիւն մաշվ էթմէյէ Հաղըր տըրլար՝ էյէր ինկիլդին աշաղը օրատան չըգար իսէ: Հէրովգէս, Նէրոն, Լէօփօլտ վէ Քայգը Վիլհէլմին իթթիՀատընտան եափըմըշ օլան գանլը պիր տէվ՝ խապիս թիւրքիւն եանընտա ատէթա պիր չօճուգ օլունճաղը կիպի տուրուր:»

«Այնթապտա, Ուրֆատա վէ Մէրքէզի թիւրքիանըն պաշգա շէհրէրինտէ չօգ վիրան էտիւմիշ պինալարըն թասվիրինի ալտըմ, պունլար չամուրտան եափըմըշ գուլիպէլէր օլմայըպ իլլա մէթին թաշ պինալար իտիլէր: Նիշէ սըրալարտա քիւլիյէն խարապ էտիւմիշ քէօյ վէ գասապալարա րատթ կէլտիք: Պու վիրանէլէրին շէնլէնմէսի, սիւրկիւն վէ էսիրէրին կէրի եէրլէրինէ կէթիւրիւմէսի, վէ ասալիշին թէէմինաթ ալթընա ալընմասը կէրէք տիր:»

«Էն էվվէլ եիւզէ կէլիւրլէրի գաթլ էթմիւլէր: Այնթապ գօլէճինին 14 փրօֆէսօր վէ մուսլիմլէրինտէն 10ու գըթալ եա թիֆօ իլէ թէպէֆ էտիլտիլէր: Օ սէմթլէրտէ 42 Լուսաւորչալան ՔաՀանալարտան անճագ 5ի սաղ գալմըշ տըր:» Տօք. Բաֆթի՝ թիւրքիւն ինգըրագը վէ էրմէնիին խէլասը պապընտա եարտըմ էթմէսի իշիւն Ամէրիգայա փէք գուվվէթլու պի միւրաճաաթլէ սէօլլէրինէ խիթամ վէրիյօր:

* * *

Սօն պէշ սէնէլէրին էրմէնի ֆաճիասընա տաիր Հէր տիւրլիւ մէնպալարտան մալիւմաթ վէ րիփօրթլար գուՀուր էյլէտիյի կիպի, թիւրք մէնպալարընտան տախի խապէրլէր ալընմագտա տըր: Չէրքէզ Հասան պէշ խսմինտէ գաթըն պիրի՝ Իսթանպօլըն «Ալէմտար» ղաղէթասըն-

տա «էրմէնի սէվգիյաթընըն տախիլի ճիՀէթի» սէրլէվՀասըյլա պիր թագըմ վաղըալար նէշըինէ պաշլամըշ իսէ տէ, պու պէնտլէր՝ թիւրքէրին խօշունա կիթմէտիյի իշիւն կէրէք ղաղէթայա վէ կէրէք օլ պէնտլէրին մուՀարրիինէ գարշաղիմ թէատտի վէ թէՀատտաթա գալգըշըշլար տըր:

Չէրքէզ Հասան Պէյ՝ պու թէՀատտաթ իւզէրինէ քէնտի պէնտլէրինի նէշրտէն տուր օլմուշ իսէ տէ, անը պիր քիթապ Հալինտէ պիրտէն թապ էթտիրէճէք օլտուղընը պէյանտան սօնրա շէօյլէ տէմիշ տիր — «Պու մէմլէքէթ Հագիգաթ իլէ րուպէ րու գարշըլաշմաղա եիւզիւ եօգ տըր: Էյէր Հէր քէս պէնիմ կիպի տիւշիւնսէ, վէ պէնիմ խայալ էթտիրիմ կիպի մուամէլէտէ պուլունսա իտի, Մ. Գլէմանսօ կէշէնլէրտէ Փարիզ՝ տէ պիզիմ մուրախիսալարըմըղա խիթապէն՝ սէլէֆլէրինիլի թայիպէ Հագգընըգ եօգ տըր՝ տէմէյէճէք իտի: ՄումաիլէյՀին էֆքեարընճա Հէր միլլէթ քէնտինէ լալըգ օլան Հիւքիւմէթի քէնտիսի մէյտանա կէթիւրիւր, չու Հալտէ պանա տախի մէսուլիյէթ Հիսսէսի տիւշիւյօր:»

* * *

Ինկիլթէրրանըն խարիճիյէ Նազըրը Մը. Պալֆուր եազընտա Եունան տիփլօմաթը Մ. Վէ Նիգէլօս թարաֆընտան պիր արիգէ գապուլ էյլէմիշ տիր: Մէգըիւր արիգէ՝ թիւրք իթթիՀատ վէ թէրագգը գօմիթէսինին Բոււլարա գարշը իճրայա գօյտուղու մէգալիմ վէ թէատիյաթտան պաՀս իլէ օլ դատտարանէ մուամէլաթըն քէշֆ ու թէՀարրիսիյէ, պիսուշլարըն վիգայէ սի թալէպինտէն իպարէթ պուլունմագտա տըր: ԻթթիՀատ վէ թէրագգը գօմիթէսինին Հարիս վէ խապիս իշիլէրի գաՀիրէն եիւզտէն տիւշիւշ կիպի կէօսթէրիլիյօր իսէ տէ, Սուլթան վէ վիւ քէլասընըն պու իտտիալարը խալիս օլմայըպ, մէգըիւր մէլուն գուվվէթ Հալա թիւրքիանըն գուլմ ու թէատտի մաքինասընըն չէվիւրէն գուվվէթ տիր:

Էվրօփա տէվլէթլէրի չու մուլիւպ թէէսիրի քէօքիւնտէն քէսմէքտէ կէվլէք տալլրանըպ: րիյաքեարլարըն րիփօրթլարընա սէմ ի իթիպար վէրմէքտէ օլտուգճա տիւնեանըն սէլամէթ պուլաճաղը եօգ տըր: Անլէր էլ ալթընտան Հէր տիւրլիւ մէֆսէտէթէ տէվամլէ, պիր թարաֆտան Քիւրտ, Չէրքէզ, Արապ, Աճէմ թաթար վէ

կիւրճիկէրի Խրիսթիանաւարա գարշը թահրիք էլ-
լէմէքտէ օլ պիր թարափտան հիւլէքեար փրօ-
փականտլարլէ էվրօփանըն կէօզիւնէ քիւլ իւ-
ֆիւրմէյէ վէ վազըթ դազանմադա չալըշմադտա
տըրլար: Ծու հալտէ Թիւրք հիւքիւմէթինին պա
գասընա հէր քիմ արզու էտէրսէ, պէշէրիյէթին
տօսթու տէյիլ տիր:

Թիւրքլէրին պու սըրատա էրմէնիսթան ի-
չիւն էն միւհլիք ամէլլէրի՝ պօշալմըշ օլան էր-
մէնի քէօյլէրինէ վէ շէհրլէրինէ հէր թարափ-
տան Իսլամ իւնսիւրիւ կէթիւրիպ տօլտուրարագ,
էքսէրիյէթի քէնտի թարափլարընա չէվիւրմէյէ
չալըշմալար տըր: էրմէնիլէրի սիւրիւպ գըրա-
րագ, անլէրին եէրինի դասպ էթմէքտէ նէ տէ-
րէճէ ասլ ու ինսաֆ պուլունտուղըն էվրօփա
տէվլէթլէրի կէօքիւր, վէ Թիւրքիւն տէսիսէլէ-
րինի պօշա չըգարըր տէյու իւմիտիմիդ վար
տըր:

Կէնճ Թիւրքլէրին էն գուրնագ ուսթատա-
րընտան օլան Ահմէտ Բիգա Վահտէթ ի Միւլի-
յէ նամ թէշքիւթըն պաշընտա տուրարագ, սա
պըզ Իթթիհատ թարափկիրի օլան պիր թազըմ
հէմ տէմլէրի իլէ պիրլիքտէ՝ էվրօփա թէշսի-
րինէ գարշը Իսլամ իւնսիւրլէրի պիրլէշտիւրմէյէ
չալըշըյօր: «Վահտէթ» վէ «Իթթիհատ» այնի
քէօքտէն կէլտիյի կիպի, փօլիթիգալարը տախի
այնի ռուհտան սուտուր էտէյօր: «Վահտէթ»ին
րէիսի Ահմէտ Բիգա քէնտիսի, պու կիւնլէրտէ
հիւքիւմէթէ պիր լաիհա թագաթիմ էտէրէք, մէ-
պուսան ինթիսապընը թալսիյէ էտէյօր:

Նէ տէրէճէ սահիւ օլտուղընա քէֆալէթ է-
տէմէկ իսէքտէ, Գօնիա թարափլարընտա Թիւրք
լէրլէ Ֆրանսըլլար պէյնինտէ պիր նէվ մու-
շէրէթ փէյտա օլտուղընը, վէ իշպու մուաշէրէ-
թին մագսէտի միլլէթէյն պէյնինտէ պիր րա-
պըթէ ի տօսթանէ հուսուլինէ չալըշմագ իսի-
չինի դազէթալարտա օգույօրուլ: Ֆրանսա Օս-
մանլը իլէ ալագա փէյտա էթմէքտէ էվրօփանըն
իլք տէվլէթի օլուպ, 2—3 եիւզ սէնէտէն պէրու
այնի փօլիթիգատա տէվամ էթմիշ տիր: Պիր վա
զըթտան պէրու եինէ էլ ալթընտան իշլէմէքտէ
իտիյինէ տաիր չիւպհէլէր մէյտանա կէթիւլ իսէ
տէ, պու հալ պիր թագըմ Թիւրք փէրվէր Ֆը-
րանսըլլարըն շալիասը օլուպ, ասլ հիւքիւմէթին
փօլիթիգասը՝ Մ. Գլէմէնսօնըն մէսլէքիւնտէն
Փարզըր օլմայաճաղընիւ իւմիտ էտէրիդ:

* * *

էրմէնիսթանա գարշը Թիւրքլէր թարա-

Փընտան վուգուի մէլհուզ օլան թասալութըն
էօնիւ ալընմասը իշիւն Ամէրիգատա Ազդ: Միու-
թիւն թարափընտան Փարիզտէ Ազդ: Պատուի-
րակութիւնա պիր թէլէղրաֆ չէքիւմիշ, վէ Նու-
պար փաշատան ճէվապ ալընմըշ տըր քի, քէն-
տիլէր օլ պապտէ լազըմ օլան մուամէլաթտա
պուլունմուշլար վէ պուլունմադտա տըրլար:
Ծու հալտէ իւմիտ էտէրիդ քի, ինկիլդ ասքէր-
լէրի էրմէնիսթանը պօշալթմադտան՝ Փարիզ
Գօնֆէրանսընտա պիր եօլ տիւշիւնիւլիւր, վէ
պիշարէ միլլէթիմիդ պիւսպիւթիւն մաշվ օլմագ
թէշիւքէսիւնտէն էսիրկէնիւր:

Պու պապտէ Ազդ: Միութիւն Ուօշիւկթըն-
տա Ամէրիգա խարիճիյէ նէգարէթինէ տախի
պիր լաիհա թագաթիմ էտէրէք, ինկիլլէրին չէ-
քիւմէսի իլէ էրմէնիսթանըն խարապիյէթտէն
վիգպէսի զըմնընտա Ամէրիգա հիւքիւմէթինին
տախի քէնտի թէշսիւրիւնի գուլանմասը թալպ
էտիւմիշ, վէ Խարիճիյէ նէգարէթինտէն մէզ-
քիւր լաիհայա մուգապիլ տօսթանէ պիր ճէվապ
վլ րուտ էթմիշ տիր: Ճէվապնամէ պիզիմ ալ-
զդ էթտիյիմիդ տէրէճէտէ աշըզ վէ գաթի տէ-
յիլ իսէ տէ, Ամէրիգա մուրախիսալարընըն Փա-
րիզտէ պու մէսլէյէ տաիր Փաիտէլի ատըմ ա-
լաճալարընը մէմուլ էտէպիլիւրիդ: Ջիրա պու
Մէնտէլթ թալպի կիպի պէյն էլ միլլէ փօլիթի-
գա հիսապլարընա աիտ պիր չէյ օլմայըպ, իլլա
պէրայ ը ինսանիյէթ մագաթու պիր միլլէթին
պագիյէլէրինին թէշիւքէտէն էսիրկէնիւլէրի կի
պիգարուրի պիր թալպ տիր, վէ պէօյլէ պիր
թալպէ գօլունտա գուվլէթ վէ եիւրէյինտէ
գան օլան հիշ պիր քիմաէ գուլագ թըգայաճագ:

ԻԼԱՆԱԹ

Ասլէն Ազիզիյէլի Նազար աղա Սէֆէրեան
իլէ մախտուլարը Գառնիկ վէ Կարապետ է-
ֆէնտիլէրին էտրէսի արանըյօր՝ Հալէպտէ
մուհաճիր թէալուգաթը թարափընտան:

Քէնտիլէր եախօտ սաիր պիլէնլէր տէրհալ
աթիտէքի իսմէ մալիւմաթ վէրէրէք պուլարը
սէվիւտիւրսիլէր:

MR. JAMES G. KELIAN

5643 Chew St.

Philadelphia, Pa.

[illegible]

